

Ang unang kristyanos gidayeg sa uban isip modelo sa tanang balaanong hiyas. Apan sa pagkatinuod ang mga milagro kaniadto dili mas daghan kay sa karon.

Syudad nga mauswagon ang Corinto, apan puno sa kahugawan. Ang mga Judio ug Griyego nga nakabig ni Pablo nakapabarog didto og simbahang aktibo, apan dili maayong pagkadumala. Daghan kaayo ang may hilig gihapon pagbalik sa daang mga bisyo labi na dihang miawop ang kadasig sa unang kristyanos. Ang mga responsabli pagdumala sa Simbahan dili maantigong moatubang sa daghang problema sama sa pagkabahinbahin ug sa mga pagduhaduha sa pagtoo. Mao nga nagpakitabang sila ni Pablo. Busa, nagsulat siya; dili niya kabiyaan ang iyang buluhaton sa Efeso.

Makita dinhi ang awtoridad ni Pablo paggiya sa Simbahan sa ngalan ni Jesus bisag tua siya sa layo. Duna siyay pamaagi pagtudlo: sa dili pa tubagon ang mga pangutana, ipadayag una ang sukaranan sa pagtoo.

Taliwala sa paganong kalibotan, ang taga Corinto nag-atubang og mga problema sama sa sagad tang ikahinagbo sa atong panahon:

- ang mahitungod sa pagminyo o sa pagpabiling dalaga o ulitawo;
- ang mahitungod sa pagpuyo uban sa lahig pagtoo;
- ang mahitungod sa pagtigom alang sa pagsaulog sa Eyukaristya ug paggamit sa mga espirituhanong gasa; ug ang mahitungod sa pagkabanhaw sa minatay.

1 ¹ Gikan ni Pablo nga gitawag sa pagkaapostol ni Cristo Jesus tungod sa kabubut-on sa Diyos, ug ni Sostenes, atong igsoon, ² ngadto sa simbahan sa Diyos sa Corinto, ug kaninyo nga gisantos Niya diha ni Cristo Jesus ug gitawag sa kasantos uban sa nagsangpit sa tanang dapit sa ngalan sa atong Ginoong JesuCristo nga ila ug atong Ginoo.

³ Dawata ang panalangin ug kalinaw gikan sa Diyos, atong Amahan, ug ni Cristo Jesus, atong Ginoo.

⁴ Sa kanunay nagpasalamat ko sa Diyos tungod ninyo ug sa grasya sa Diyos nga gihatag kaninyo diha ni Cristo Jesus. ⁵ Nabuhong mo sa hingpit diha niya sa mga pulong ingon man sa kahibalo. ⁶ Sama nga ang pagsaksi ni Cristo namatud-an diha ninyo, ⁷ wala mo makulangi ug bisag unsa sa espi-

rituhanong gasa. Naghulat lang mo sa mahimayaong pag-abot ni Cristo Jesus, atong Ginoo. ⁸ Ampingan mo niya nga makanunayon hangtod sa katapusan. Wala unyay ikasaway ninyo sa pag-abot sa atong Ginoong Jesus. ⁹ Human mo tawga sa matitud-anong Diyos alang sa pakig-uban sa iyang anak, si Cristo Jesus, atong Ginoo, dili mopakyas ninyo.

Ang panagbangi sa matoohon

• ¹⁰ Nangamuyo ko, mga igsoon, sa ngalan ni Cristo Jesus, nga magkauyon mo. Likayi ang pagbingkilbingkil. Maghiusa unta mo sa hingpit, sa hunahuna ug sa hukom.

¹¹ Nakadungog ko gikan sa mga tawo sa balay ni Cloe bahin sa inyong palabwanay. ¹² Kanay akong nasabtan. Kay dunay nag-ingon: “Kang Pablo ko;” ang uban: “Kang Apolo ko;” o

• **1.1 Gikan ni Pablo...** Pinaagi ining tulo ka pagpadayag, si Pablo nanalipod sa iyang awtoridad. Iyang gipahinumdoman ang taga Corinto nga sayon rang naulipon sa panagbangi, sila nga kabahin sa mas lapad ug mas dakong realidad, sa malukpanong Simbahan sa Diyos.

...*gitawag*... (b. 2). Kinahanglan nga mabalaan mo, apan mga balaan na mo. Ang *Balaan* sumala sa Biblia, mao ang tawo o butang nga iya sa Diyos. Ang binunyagan gihalad sa Diyos ug nakabahin sa katawhan nga iya sa Diyos, *ang assemblya sa mga balaan*: ang Simbahan. Hinuon, kining “mga balaan” angayng pun-an sa kabalaan, sumala sa makita sa sulat.

Diha ni Cristo (b. 2). Daghang kahulogon ang pag-ingon: “*Diha ni Cristo o uban ni Cristo o pinaagi ni Cristo*”; dependi sa paggamit:

– Mga anak ta sa Diyos, binuhat sa dagway sa bugtong Anak sa Diyos, ug ang Diyos nahigugma nato *diha ni Cristo*.

– Ang Diyos Amahan nagluwas nato *pinaagi ni Cristo*.

– Ang Amahan nagtawag nato sa pag-ambit sa iyang kabilin *uban ni Cristo*.

– Nahimo na tang bahin sa lawas ni Cristo; nagpuyo ta *diha ni Cristo* ug nakadawat sa iyang Espiritu.

– Kay wala pa man ang pulong “kristyano” adtong panahona, kasagaran si Pablo moingon: “diha ni Cristo”, sa ato pa, kristyano. Busa, ang *pakigminyo diha ni Cristo* (kapitulo 7) nagpasabot ug pagkaminyo isip kristyano.

Sa iyang tambag sa taga Corinto si Pablo nagpakita unsay buhaton labi na kon magsusi ta sa kalihokan sa atong parokya, ug sa apostolikanhong pundok. Imbis nga mawad-an tag kasibot tungod sa mga problema nga giatubang ug mobasol sa uban kon may kalihokang mapa-

kayas, ang angayng lantawon pag-una mao ang mga butang nga atong gikauyonan.

Makita nato dinhi ug sa ubang dapit ang mga panagbangi, pagkabahinbahin ug sala (4:8; 5:6; 6; 11:17; ug ubp.) May mga higayon nga inigkakita tag kadaotan ug panagbangi sa Simbahan karon, molantaw dayon ta sa unang Simbahan, ug moingon: “ang mga kristyano kaniadtoday diyosnon kaayo ug puno sa kadasig, lahi sa karon, kay nawala na sa atong simbahan ang kasoleme ug nahimo nang kalibotonon.” Sa pagkatinuod ang Bag-ong Kasabotan nagpakitang mga katilingban sa magtotoo nga sama sa ato, nga nag-atubang sa samang mga hagit ug kahuyangan. Ang matag kaliwatan sa kristyanos kinahanglang makakat-og unsaon pagsunod ni Jesus ug unsaon pagkaSimbahan.

• 10. Ang unang sala sa Simbahan mao ang pagkabahinbahin sa magtotoo. Ang matag usa sa Simbahan sa Corinto mogamit sa ngalan sa apostol aron lang mapanalipdan ang kabadlongon ug aron paghimog lain ug himulag nga pundok.

Nangamuyo ko... (b. 10). Paghiusa mo isip usa ka pamilya. Kining tambaga masabtan kon ang Simbahan katilingban nga nag-inambitay sa samang mga kahingawa. Apan lahi kon pundokon sa Simbahan ang daghang tawo nga laig kagikan ug kaha nagkasumpakiai sa adlaw adlawng panimuyo. Niining kasoha ang kristohanong katilingban kinahanglang mahiusa, dili sa pagtabon sa realidad ug sa dili paghisgot sa kalainan kondili, sa pag-ilhanay sa tinagsa ug sa hiniusang kakulangan ug kalapasan sa ilang kinabuhi. Ang Simbahan dili makapahiusa sa nagpakahilon ug sa tua kanunay sa panganod ang hunahuna.

“Kang Pedro ko;” o “Kang Cristo ko.”
¹³Nabahinbahin ba diay si Cristo? Ako ba, si Pablo, ang gilansang sa krus alang ninyo? Nabunyagan ba mo sa ngalan ni Pablo?

¹⁴Nagpasalamat ko sa Diyos nga wala ko makabunyag ni bisag kinsa ninyo, gawas ni Crispo ug Gaio, ¹⁵aron walay makasulti nga gibunyagan siya sa akong ngalan. ¹⁶Tinuod nga akong nabunyagan ang panimalay ni Estefanas! Gawas ini, wala na koy nahinumdoman nga akong gibunyagan.

Ang kabuang sa krus

• ¹⁷Si Cristo wala magpadala nako aron pagbunyag kondili, aron pagwali sa iyang Ebanghelyo. Dili sa nindot nga mga pulong, kay sama ra na sa pagwakli sa krus ni Cristo. ¹⁸Apan ang pagwali sa krus nagpabiling binuang alang sa nawala. Alang natong naluwaw, gahom ni sa Diyos. ¹⁹Matud pa sa kasulatan: *Akong gun-obon ang kaalam sa maalamon ug lumpagon ang pangatarongan sa makinaadmon.* ²⁰Hain man ang mga batid sa tawhanong kaalam, ang mga edukado, ang mga pilosopo? Wala ba pakyasa sa Diyos ang kaalam ining kalibotana?

²¹Sa sinugdan ang Diyos misulti sa pinulongan sa kaalam. Apan ang kalibotan wala makaila sa Diyos sa iyang kaalam. Gikahimut-an sa Diyos ang

pagluwas sa matoohon pinaagi sa binuang namong giwali.

²²Ang mga Judio nangayog mga milagro. Ang mga Griyego nangayog labaw nga kahibalo. ²³Nagwali mi ni Cristo nga gilansang sa krus. Alang sa mga Judio, dako ning iskandalo! Alang sa mga Griyego, binuang! ²⁴Apan si Cristo siya, ang gahom ug ang kaalam sa Diyos sa gitawag niya gikan sa mga Judio ug Griyego.

²⁵Sa pagkatinuod, ang “binuang” sa Diyos labaw kaayo kay sa kaalam sa tawo. Ang “kahuyang” sa Diyos labaw kakusgan kay sa tanang kusog sa kawatuhan.

²⁶Mga igsoon, pamalandongi ug tanawag kinsay gitawag sa Diyos. Pipila ra ninyo ang matawag nga edukado o dato. Pipila ra ang dungganag kaliwat. ²⁷Apan gipili sa Diyos ang giisip sa kalibotan nga huayang aron pakaulawan ang kusgan. ²⁸Gipili sa Diyos ang kumon ug dili importanting mga tawo, ginamit ang walay nada aron wagtangon ang mga butang nga dunay bili, ²⁹ug aron walay manghambog sa iyang atubangan. ³⁰Apan sa grasya sa Diyos, naa mo ni Cristo Jesus. Nahimo siya nga atong kaalam gikan sa Diyos. Iya tang gitarong, gisantos ug gigawasnon. ³¹Ang Kasulatan nag-ingon: *Ang manghambog, papanghamboga siya sa Ginoo.*

• 17. Si Cristo... (b. 17). Diha nga ang Simbahan masirado sa kaugalingong problema, si Pablo nagpahinumdom sa ilang misyon: Unsay unang hatagag pagtagad, ang pagwali ba sa Ebanghelyo, o ang pagpakita nga mga pangulo ta ug ministro sa katilingban?

...pagwakli... (b. 17). Ayawg apas sa dungog, apan pas-ana ang krus ni Cristo. Ang krus kinahanglang mag-uban sa mensahe nga atong giwali ug sa pamaagi sa pagwali; ang gipiling pamaagi sa pagmantala sa Maayong Balita mao ang pagmantala sa Manluluwas nga kabos ug gilansang sa krus.

Nagkinahanglan tag pagtoo aron mapuy-an ug ipaambit nato ang kinabuhi sa kakabos nga gitanyag kanato ni Cristo. Sa mga Judiong nagpaabot sa mahimayaong manluluwas, si Pablo nagpakita kanila sa gilansang sa krus nga wala makapalingkawas sa nasod. Wala ni makapahimuot nila. Karon ang gitudlo sa Simba-

han sa dili paggamit sa pwera wala makapahimuot sa naghunahuna nga kining paagiha langan ug hinay alang sa dagkong problema nga naglibot nato.

Sa samang paagi lisod ang pagsangyaw sa maayong balita ginamit ang inatong pamaagi, labi nag sawayon ta sa nagpuyo sa kaharuhay sa kalibotan, ug maglaom nga ang grasya sa Diyos maatoa sa atong kahuyang nga walay propaganda o pagpasundayag sa tawhanong dungog.

...gitawag sa... (b. 26). Ang Simbahan sa Corinto naumul sa yanong mga tawo: ila ning kalig-on. Ang tanan dunay kaugalingong luna ug misyon sa Simbahan. Apan ang mga yano ug kabos nga katilingban sagad nakasinatig panglutos ug pagbutangbutang; duna silay dakong papel pagsangyaw sa Ebanghelyo sa kalibotan. Buot ang Diyos nga walihan nila ang mga dato ug kon mahimo, bisan ang kadagkoan sa Simbahan.

2 ¹ Sa akong pag-anha, mga igsoon, aron pagpasabot ninyo sa katingalahang tuyo sa Diyos, wala ko magdalag mga habog nga sinultihan o kaalam.

² Sa pagkatinuod, nakahukom ko nga taliwala ninyo wala koy nahibaloan gawas ni Jesu Cristo nga gilansang sa krus. ³ Busa, miabot ko nga huyang, mahadlokong ug nangurog. ⁴ Wala koy makapadani nga pulong o kaalam sa akong pagsulti ug pagwali. ⁵ Hinuon pinaagi ini napadayag ang Espiritu ug ang gahom aron makatoo mo dili tungod sa kahibalo sa tawo kondili, sa gahom sa Diyos.

Ang Espiritu nagtudlo sa kaalam

⁶ Alang sa hingkod na sa pagtoo, nagsulti mig kaalam. Dili ang kaalam nga naggikan ining kalibotana, ni sa mga pangulo nga nangahanaw. ⁷ Nagtudlo mi sa misteryo ug sikretong laraw sa diyosnong kaalam nga gitakda sa Diyos gikan sa sinugdan alang sa atong himaya.

• **2.1 ...nga huyang...**(b. 3). Si Pablo naghatag natog panig-ingnan. Ang tawo kinahanglang mangarisgar kon buot siyang momentala ni Cristo. Daghan ang dili buot molihok hangtod nga andam na sila alang sa tanan. Nagtuon sila sa tibuo kinabuhi, mao nga dali ra silang mahugno sa dili pa makasugod. Dihang mokompanyansa ta sa kaugalingon ug nakaandam pagayon, dili gihapon ta makasiguro kon ang Diyos mogamit ba sa atong mga pulong o molukmay sa tawo ug magpili niya.

...*makapadani...*(b. 4). Ang gahom sa Espiritu, gahom sa pag-ampo, gahom sa pag-antos. Ang Espiritu nadawat human nga si Jesus nag-antos ug namatay. Apan makapaabot tag bisag unsa diha niya. Ang pag-alim sa sakit ug ang mga milagro walay kapuslanan, (bisag mogamit ug mopahimulos ini), gawas kon ang ilang pagtoo nagsukad ni Jesus nga gilansang sa krus, naglihok sa mga mapaubsanon, ug buhi nga moban sa mga kabos.

• 6. Si Pablo wala maghunahuna nga isipong maalamon o lantip nga magwawali sa katawhang naminaw niya. Apan *alang sa hingkod na sa pagtoo nagsulti mig kaalam* (b. 6). Ang mas haom nga pulong ining tekstoha: "sa mga hingpit". Niadtong panahona, may pipila ka sekta nga nagtawag ug "hingpit" sa magtotoo nga nakadawat ug tinagong kasayoran nga wala mahatag sa tanang sakop sa maong sekta. Sa simbahan sab may pipila nga nag-isip sa kaugalingon nga nasakop sa taas nga klase sa mga

⁸ Wala ni mahibaloi sa kadagkoan ining kalibotana. Kon nasayod pa sila, wala unta ilansang sa krus ang Ginoo sa himaya. ⁹ Apan sumala sa nasulat: Ang mata wala makakita, ni ang dalunggan makadungog ni makasulod sa kasingkasing sa tawo ang mga butang nga giandam sa Diyos alang sa nahigugma niya. ¹⁰ Gipadayag ni sa Diyos pinaagi sa espiritu. Kay gisusi sa espiritu ang tanan, apil ang lawom nga mga butang sa Diyos.

¹¹ Kinsay mas nasayod sa mga butang nga naa sa tawo kay sa espiritu nga naa niya? Busa, sa mga sikreto sa Diyos walay laing nasayod gawas sa Espiritu sa Diyos. ¹² Ug nakadawat ta dili sa espiritu sa kalibotan kondili, sa Espiritu nga gikan sa Diyos. Sa ingon, makasabot ta sa gihatag sa Diyos kanato sa kaugalingong kabubut-on.

¹³ Kini ang among gipamulong, dili sa mga pulong nga gitudlo sa kaalam sa tawo kondili, sa gitudlo sa Espiritu Santo. Gitandi ang mga butang nga

magtotoo tungod sa mga gasa sa Espiritu nga ilang nadawat, labi na kon makasulti silag way hunong sa mga butang nga may kalabotan sa pagtoo.

Apan giatubang sila ni Pablo uban sa kaugalingong mga gasa isip propeta ug apostol. Gitudloan sila sa mga mahinungdanong kamatuoran sa may lawom nga kasinatian sa buhing Diyos.

Sa mga sikreto sa Diyos way laing nasayod gawas sa espiritu sa Diyos.

Unsa ang sikreto sa Diyos? Ang iyang gihatag nato (b. 12). Ang pag-ila sa Diyos nagpasabot ug pagsinati sa pamaagi sa Diyos ug sa plano niya sa kaluwasan. Apan kasagaran, dili hingpit nga mabungat ang atong masayran ug masinati gikan sa Diyos, labi na kon ang atong kasinatian tinuod nga esprituhanon. Ikapaambit nato ang esprituhanong kaalam sa nakaabot na sa esprituhanong kahingkod. Busa, gisultihan ni Pablo ang kristyanos sa Corinto nga kadaghanan nila dili makasaway niya.

Wala dawata...(b. 14). Dili makaabot sa kamatuoran ni Cristo ang tawong yutan-on. Hinuon ang esprituhanon, nga dili kinahanglang lantip, nakaila pinaagi sa gasa sa Diyos, sa mga butang nga iya sa Diyos.

Ang esprituhanon...(b. 15). Ang makakita dili makakombensi sa buta nga may nagkalain-laing kolor. Iya ning makita ug nasayod siya nga kon dili ni makita sa buta, dili kay kaduhaduhaan ang maong butang, apan ang buta dili makakita ug wala siyay sukdanan alang ini. Ingon sab ana ang esprituhanong tawo ug ang kalibotanan.

espirituhanon sa espirituhanon. ¹⁴Wala dawata sa tawo nga yutan-on ang mga butang sa espiritu sa Diyos; binuang ni alang niya ug dili nato masabtan, kay matugkad lang sa espirituhanong pagagi. ¹⁵Ang espirituhanon naghukom sa tanang butang ug dili hukman ni bisag kinsa. ¹⁶*Kinsa ba ang nasayod sa hunahuna sa Ginoo aron ikatudlo? Hinuon, atong gihuptan ang hunahuna ni Cristo.*

Daghang tawo, usa ka gimbuhaton

3 • ¹Apan mga igsoon, wala tamo ikahinabi isip mga tawong espirituhaon kondili, nga lawasnon, mga masuso diha ni Cristo. ²Gatas ang akong gipainom ninyo, dili gahing pagkaon, kay dili pa mo makasugakod hangtod karon. Bisan gani karon, dili mo makahimo, ³kay yutan-on ug naglakat gihaon mo sama sa mga ordinaryong tawo.

⁴Samtang may nag-ingon: “Kang Pablo ko,” ug, “Kang Apolo ko,” dili ba mga yutan-on mo? ⁵Kinsa diay si Apolo? Ug si Pablo? Mga alagad sila. Pinaagi nila mitoo mo sumala sa gindam sa Ginoo alang sa usag usa. ⁶Akoy nagtanom, si Apolo ang nagbisibis, ug ang Diyos ang nagpatubo. ⁷Dili importantanti kinsay nagtanom o nagbisibis kondili, ang Diyos nga nagpatubo.

⁸Parehog tumong ang nagtanom ug

• **3.1 Daw maalamon...**(b. 10). Si Pablo ang magtutukod sa mga kristohanong katilingban: ang uban misunod na lang niya daw mga apostol, mga propeta o mga magtutudlo, aron pagwali sa katawhan. Si Pablo dili masinahon, apan ang uban nila mahimong mangita sa kaugalingong dungog, nalimot nga ang Simbahan iya sa Diyos. Mahitabo pod nga ang magtotoo magtandi sa usa ka apostol sa lain, kay wala silay alamag unsay apostolikanhong buhat.

Kay ipadayag ni...(b. 13). Si Pablo naggamit sa mga pulong ug paghulagway sumala sa iyang panahon. Ang adlaw sa Hukom sa Diyos morag nagkaduol na ug naghunahuna sila nga ang Diyos maglimpyo ug maghinlo sa kalibotan pinaagi sa kalayo. Busa, miuyon si Pablo nga bisag unsay gibuhat nato nga dili subay sa pamaagi ug kabubut-on sa Diyos, laglagon sa kalayo. (Hinumdormi unsay nahitabo sa daghang apostolikanhong proyekto nga walay malungtarong bunga). Alang sa dili hingpit nga nag-alagad sa

ang nagbisibis; gantihan ang matag usa pinasikad sa iyang kabudlay. ⁹Mga mamumuo ta uban sa Diyos, apan uma mo sa Diyos ug balay niya.

¹⁰Sa grasya sa Diyos nga gitugyan kanako daw maalamon nga magtutukod, akoy nagbutang sa sukaranan. Lain ang motukod. Mag-amping lang ang matag usa kon unsaon pagtukod. ¹¹Dili makahimo pagbutang ang usa ka tawo sa laing sukaranan gawas sa gikabutang na, si JesuCristo. ¹²Apan sa pagtukod sa maong sukaranan, may mogamit og bulawan, plata, mahalong mga bato, kahoy, dagami o uhot. ¹³Ipa-kita ang kalidad sa binuhatan sa matag usa sa adlaw sa pagbutyag ini. Kay ipadayag ni sa kalayo ug sulayan ang matang sa binuhatan sa tawo. ¹⁴Kon molungtad ang gibuhat sa nagtukod, gantihan siya. ¹⁵Kon matun-as, mag-antos siya sa kadaot. Maluwas man tuod siya, apan pinaagi lang sa kalayo.

• ¹⁶Wala ba mo masayod nga mga templo mo sa Diyos ug napuyo ninyo ang espiritu sa Diyos? ¹⁷Ang moguba sa templo sa Diyos, gub-on sab sa Diyos. Balaan ang templo sa Diyos ug iya mong mga templo.

Ayawg bahina ang Iglesya

• ¹⁸Wala untay manglimbong sa kaugalingon. Kon may usa ninyo nga magpakamaalamon ining kalibotana,

Diyos, dili sila mahulog sa impierno, apan mag-antos ug bayran nila ang kadaotan ug sala nga nahimo. Kining tekstoha nagpasumbingay nga dunay kahintang sa paglimpyo, ug paghinlo nga mahitabo human sa kamatayon o sa akto sa kamatayon, sa wala motahan sa kaugalingon sa kinatibuk-an sa Espiritu ni Cristo. Gitawag ni sa Simbahan og purgatoryo. Tan-awa sa Mt 5:21.

• **16. Wala ba mo...** Si Cristo ang Bag-ong Templo nga mipuli sa Templo sa mga Judio (Jn 2:19 ug Mc 15:38). Ang Templo sa Diyos mao si Cristo, kay natingob kaniya ang tanang misteryo sa Diyos. Ang Templo sa Diyos mao ang Simbahan, kay aktibo kaniya ang Espiritu Santo. Templo sa Diyos sab ang matag pamilya ug magtotoo (tan-awa sa 6:19) kay ang Espiritu nagpuyo sa matag usa nila.

• **18. Inyoha ang...**(b. 23). Bata kang sukaranan ni sa kristohanong kagawasan. Dili ta mga

magpakabuang siya aron mamaalamon. ¹⁹Kay ang kaalam ining kalibotana giisip sa Diyos nga kabuang. Sa pagkatinuod, nasulat: *Makuha sa Diyos ang maalamon sa kaugalingong kaalam.* ²⁰Sa laing bahin nasulat sab: *Nasayod ang Ginoo sa mga hunahuna sa maalamon, walay kapuslanan ang tanan.*

²¹Busa, ayawg ipasigarbo si bisag kinsa; kay inyoha ang tanang butang ²²bisan si Pablo o si Apolo o si Kefas o ang karon ug ugma. ²³Inyoha ang tanan, ug iya mo ni Cristo, ug si Cristo iya sa Diyos.

4 ¹Busa, isipon unta mi nga alagad ni Cristo ug tinugyanan sa mga misteryo sa Diyos. ²Ang gitugyanan, paboton kanila ang pagsalig. ³Bisan pa ana, dili ko manubaling kon kamo o si bisag kinsa maghukom nako. Kay ako mismo dili makahukom sa akong kaugalingon. ⁴Wala ko samoka sa akong tanlag, apan wala ni magpasabot nga wala koy sayop. Ang Ginoo mohukom nako.

⁵Busa, ayawg hukom sa wala pa ang panahon, hangtod sa pag-abot sa Ginoo nga mobutyag sa tinagoan sa kangingit ug mopadayag sa pangandoy sa kasingkasing. Maghimaya sa Diyos ang matag usa.

⁶Mga igsoon, ining mga butanga

sumusunod ni bisag kinsa, bisag unsa pa siya kabantogang awtoridad sa Simbahan. Gibuhat ta sa Diyos aron maiya, ug walay makapamugos nato sa kaugalingong pag-sabot sa kabubut-on sa Diyos.

Sa laing bahin, hinumdomi ang gipamulong sa mga paganong pilosopo: ang tawo nagmugnag Diyos gikan sa iyang katalagman. Kay ang tawo wala may katagbawan, gihimo niya ang Diyos nga hulip sa gibating kakulang; iya ning gisimba hangtod nga mahiusa siya sa Diyos, ug malimtan na niya ang pag-antos. Kining hunahuna nagdalag kamatuoran. Gipakadios sa daghang tawo karon ang mag-awit o magdudula, o pangulo o politiko, tungod sa talagsaong abilidad. Malipay sila kon ang idolo makahimog mga butang nga wala o dili nila mahimo. Magpakamatay sila sa kawsa nga dili ilaha, ug magpasigarbo sa mga tawo o institusyon nga magpahimulos nila. Apan lahi ang kristyano nga nakatuon ug namalandong. Ang una niyang katungdanan mao ang

gihimo ko si Apolo ug ako nga panig-ingnan alang ninyo. Ayawg too nga labaw mo sa uban sa inyong pagdapig sa usa inay sa lain. ⁷Kinsay naghimo ninyong lahi sa uban? Unsay naa nimo nga wala mo madawat? Kon nadawat, nganong nanghambog ka nga daw wala madawat?

Ang Kristyanos ug ang mga Apostol

• ⁸Mga buhong na mo karon! Mga dato! Naghari nga wala mi! Itugot unta sa Diyos nga maghari mo aron maghari sab mi uban ninyo. ⁹Sa akong hunahuna kaming mga apostol gibutang sa Diyos sa kinaulahian sa tanan, daw patyonon ug pasundayag alang sa kalibotan, sa mga anghel ug sa mga tawo.

¹⁰Mga hungog mi tungod ni Cristo, apan maalamon mo diha ni Cristo. Mga huyang mi, apan kugsan mo. Gitahod mo, apan gibugalbugalan mi. ¹¹Hangtod ining taknaa, gigutom mi ug giuhaw; wala miy ikasul-ob, bun-og ug naglaroylaroy. ¹²Naghago mi ug nagbudlay, ginamit ang kaugalingong kamot. Bisag giinsulto, nanalangin mi; bisag gigukod, amo ning giantos. ¹³Gihimo mi nga daw basura sa kalibotan ug sama sa buling nga nakiskis sa tanang butang hangtod karon.

¹⁴Gisulat ko ang tanan nga inay pakaulaw, pasidaan hinuon alang ninyo isip mga minahal kong anak. ¹⁵Kay

pagpaninguha nga motubo ug magawasnon siya. Wala siya matawo aron lang pagtuman og mga katungdanan. Ang matuod niyang katungdanan mao ang paghingkod sa pagtoo, sa pag-sunod sa Hingpit nga Tawo nga si Jesus.

• **4.8** Ang taga Corinto mibati nga dato sila sa ilang pagtoo, kahibalo ug kristohanong kasinatian. Busa, wala na magkinahanglan ni Pablo. Kadaghanan nila mga Griyego nga may karaang kultura ug nag-isip ni Pablo nga Judio, kabos ug nagsuroysuroyng magwawali nga ubos nila.

Nasayod si Pablo nga ang kaugalingong kultura ug talagsaong pamarog makahatag unta niyang sanag nga kaugmaon. Sa samang higayon, nakita niya ang kahiktin rag pangisip sa kaatbang, apan gipasagdan niya nga himoong kataw-anan. Naghunahuna sila nga mora siyang buang nga may pagkatinuod sab. Hinuon, bisag giisip siyang buang, nakadala siya nila kang Cristo.

bisag duna pa moy 10,000 ka Kristohanong magbalantay, usa lang ang inyong amahan. Akoy nagpahimugso ninyo diha ni Cristo Jesus pinaagi sa Ebanghelyo. ¹⁶Busa, tambangan amo pagsunod sa akong panig-ingnan. ¹⁷Alang ini gipadala ko ninyo si Timoteo, akong mahal ug tiunayng anak sa Ginoo. Pahinumdoman mo niya sa akong pagkinabuhi sama sa gitudlo ko sa tanang dapit sa matag iglesya.

¹⁸May uban ninyo nga nagminaot pag-ayo, nagtoo nga dili amo anhaon. ¹⁹Apan moanha ko dayon kon mobuot ang Ginoo, ug dili ang gisulti anang mga maot ang akong tan-awon kondili, ang ilang nahimo. ²⁰Kay dili kwestyon sa mga pulong ang gingharian sa Diyos kondili, sa mga buhat.

²¹Unsay inyong gusto? Moanha ba ko nga magdalag bunal o gugma ba hinuon ug kaaghop?

Papahawaa ang way ulawng igsoon

5 • ¹Nabalita nga mga imoral mo ug nagbuhat og daotan nga wala gani igdungog sa mga pagano. Ang usa ninyo nangasawa sa kaugalingong inaina. ²Ug gipanghambog pa, inay magbangotan ug mosalikway sa makasasala. ³Sa akong bahin, bisag wala ko dinha, ang akong espiritu nag-uban ninyo sama nga naa ko. Mipakanaog na kog hukom sa nagbuhat sa maong sala. ⁴Magtigom ta, kamo ug ang

akong espiritu. Sa ngalan sa atong Ginoong Jesus ug sa iyang gahom, ⁵itugyan siya kang Satanas aron malaglag ang iyang lawas ug ang espiritu maluwasa sa adlaw sa Ginoong Jesus.

⁶Dili mo angayng maghimaya. Wala ba mo masayod nga ang dyotayng patubo makapatubo sa tibuok masa? ⁷Busa, isalikway ang karaang patubo aron maingon mo nga bag-ong masa, wala pay patubo. Kay bisan si Cristo, ang atong karnero sa Paskwa sa Pagsaylo, gihalad alang nato. ⁸Busa, saulongon ta ang Pangilin nga wala ang karaang patubo ni ang patubo sa malisya ug dinaotan kondili, sa walay patubo nga pan sa kaputli ug kama-tuoran.

⁹Sa usa ka sulat giingnan amo sa paglikay sa mga tawong imoral. ¹⁰Wala ko magpasabot nga ang imoral dili sakop sa Simbahan, sa nagpahimulos sa uban, sa nangilad o sa nagsimba sa mga diosdios. Kon mao pa na, kinahanglang mobiya mo ining kalibotana. ¹¹Ang akong gipasabot mao nga maglikay mo ug dili mosagulsagol sa nagtawag sa kaugalingon nga mga igsoon, apan unya, mga imoral, nagpahimulos sa isigkatawo o nagsimba sa mga diosdios, libakero, palahubog o mangingilad. Ining kasoha, dili mo angayng mo-kaon uban nila.

¹²Unsay labot ko sa tua sa gawas? Apan dili ba, kamo may mohukom sa

• **5.1** Nasayod si Pablo nga ang maong makasasala dili maaghat sa pagbasol hangtod nga mabati niya ang kapait sa pagbudhi. Busa, pangayoon sa katilingban nga paantosan siya sa lawas o katigayonan (tan-awa sa Job 1:12 ug 2:6 ang kahulogan sa *pagtugyan sa yawa*). Kining pagsalikway sa daotan sa kristohanong katilingban dili lang tawhanong timaan. Ang gigaid sa Simbahan dinhi sa yuta gigaid sab sa langit (Mt 18:18). Ang pagsulay sa Diyos sa samang higayon pasidaan alang sa Simbahan ug paagi nga ang makasasala magbasol.

Bag-ong masa... (b. 7). Si Jesus nagtandi sa Gingharian sa Langit sa patubo nga nagpatubo sa gimasa. Dinhi si Pablo naggamit sa samang sumbanan aron pagpakita sa paagi nga masabwag sa tanan ang kadaotan ug sala. Ang magtotoo gibanhaw sa Espiritu uban ni Cristo. Sama nga ang mga Judio naggamit sa pan nga way patubo aron pagsaulog sa Pasko sa Pagsaylo,

ang kristyanos magkinabuhi nga walay sala atubangan sa Diyos diha sa katilingban, aron mahimong takos nga magsaulog sa Pasko, ang Pagkabanhaw ni Jesus.

Wala ko... (b. 10). Ang magtotoo dili mahadlok mopuyo uban sa makasasala. Iyang misyon ang paghatag og kahayag sa naa sa kangitngit ug ang pagsundog ni Cristo nga mikaon uban sa makasasala. Apan dili siya buot makigsal sa magtotoo nga nagpadayon sa pagpakasala ug wala magbasol.

Unsay labot... (b. 12)? Si Jesus nagtudlo nato sa paagi pagsunod niya, apan dili ta makapaabot nga ang wala pa makabig makasabot ug modawat sa atong pamatasan ug pagtulon-an mahitungod sa pagpasig-uli, sa pakighilawas, sa aborsyon, hangtod nga ang ilang tanlag makadawat sa sumbanan sa Ebanghelyo. Ang mga awtoridad sa Simbahan wala ipadala aron paghukom kondili, aron pagsaksi sa kahayag.

naa sa sulod? ¹³Ang Diyos ang mohukom sa taga gawas. Sa inyong bahin, islikway sa inyong pundok ang mga daotan.

Ayawg taral sa hukmanan

6 • ¹Kon duna moy reklamo batok sa usa ka igsoon, mangahas ba mo pagpahukom niya sa dili makiangayon, inay sa mga balaan? ²Wala ba mo masayod nga ang mga balaan maghukom sa kalibotan? Kon kamoy mohukom sa kalibotan, dili ba mo angayng mohukom sa gagmayng butang?

³Wala ba mo masayod nga nanghukom ta bisan sa mga anghel? Unsa pa kaha sa mga butang ining kinabuhia? ⁴Kon makahukom mo sa mga butang ining kanbuhia, nan hukmi ang dili angayng kaisogon sa simbahan. ⁵Nagsulti ko aron maulawan mo! Wala bay maalamon diha ninyo nga makahusay sa kaisogon?

⁶Ang nahitabo hinuon mao nga ang usa ka igsoon mokiha sa lain atubangan sa walay pagtoo. ⁷Makaulaw ug daotan ni. Nganong dili man mo makapailob ug sayop o makaantos sa limbong? ⁸Kamo na hinuon ang nakahimog daotan ug nanglimbong sa inyong igsoon. ⁹Wala ba mo masayod nga ang dili makiangayon, dili makapanag-iya sa gingharian sa Diyos?

Ayawg linglaha ang inyong kaugalingon: ni ang namuta o ang nagsimba sa mga diosdios o ang nanapaw, ni ang mga bayot, ¹⁰ni ang kawatan, o ang hakog o ang palahubog o libakero, ni

ang mangingilad makapanag-iya sa gingharian sa langit. ¹¹Ang pipila ninyo sama ana kaniadto. Apan nalimpyo mo karon ug nabalaan. Gitarong mo sa ngalan ni Cristo Jesus ug sa Espiritu sa atong Diyos.

Ang gidiling kaulag

• ¹²Ang tanan gitugot kanako sa ba-laod. Apan dili ang tanan makatabang nako. Ang tanan gitugot kanako sa ba-laod, apan dili ko magpaulipon sa bisag unsa. ¹³Ang pagkaon alang sa tiyan, ug ang tiyan alang sa pagkaon, apan ang Diyos molaglag ini. Ang lawas hinunoo, dili alang sa pamuta kondili, sa Ginoo; ug ang Ginoo alang sa lawas. ¹⁴Ang Diyos nga nagbanhaw sa Ginoo, mobanhaw sab nato pinaagi sa iyang gahom.

¹⁵Wala ba mo masayod nga ang inyong lawas mga bahin ni Cristo? Himoon ba ninyo ang maong bahin nga bahin sa puta? Dili motugot ang Diyos! ¹⁶Wala ba mo masayod nga ang nakig-hilawas sa puta, nahiusa niya? Ang Kasulatan nag-ingon: Ang duha usa ka lawas. ¹⁷Sa laing bahin, ang nahiusa sa Ginoo nahimong espiritu uban niya.

¹⁸Likayi sa hingpit ang pamuta. Ang ubang sala nga buhaton sa tawo wala maggamit sa lawas. Apan ang namuta nakasala batok sa kaugalingong lawas.

¹⁹Wala ba mo masayod nga ang inyong lawas templo sa Espiritu Santo nga naa sulod ninyo, hinatag sa Diyos? Dili na mo tag-iya sa inyong kaugalingon. ²⁰Hinumdomi ang presyo sa gibayad alang ninyo. Busa, himayaa ang

• **6.1** Si Pablo naghango sa magtotoo pagpilig katilingban nga mohusay sa mga kaso tali nila sa inatong paagi, sumala sa gisugyot sa Ebanghelyo (Mt 18:15). Mahimo lang ni sa mga Kristohanong katilingban na gyod.

• **12.** *Ang tanan gitugot...* Ang mga tawo nga walay konsensya kasagaran mokutlo sa unang bahin ining pamahayaga aron paghatag og katarangan sa daotang lihok.

Ang pagkaon... (b. 13). Gitandi ni Pablo ang butang nga iya ra sa lawas ug ang butang nga makapalambo sa tibuk tawo. Ang pagkaon ug pag-inom ang gikinahanglan sa *tiyan* (sa ato pa:

lawas). Apan sa lawasong pakighilawas, ang tibuk lawas maoy gitugyan (sa ato pa, persona o pagkatawo). Mao nga ang magtotoo nga iya ni Cristo dili makahatag sa kaugalingon sa babayeng nagbaligya sa dungog.

Ang tubag ni Pablo sa taga Corinto mao ray iyang tubag sa problema sa moralidad sa pakighilawas, sa usa ka sosyal nga nagtugot sa bisag unsang buhat, gawas sa pagpatay ug pagpangawat. Adunay usa lang ka sumbanan sa pagpahimangno sa mga batan-on mahitungod sa pagpakighilawas gawas sa kaminyoon, ug sa pagkabayot - nga ang atong lawas gihalad na kang Cristo ug nahiusa sa iyang lawas.

Diyos sa lawas ug sa espiritu nga iya sa Diyos.

Kaminyoon ug pagpugong

7[•] ¹Mahitungod sa inyong gisulat nako: Maayo alang sa tawo ang dili pagminyoo. ²Apan aron kalikayan ang pamuta, makapangasawa ang tanang lalaki ug makapamana ang tanang babaye. ³Ang bana magmabination sa asawa, ingon man ang asawa sa bana. ⁴Ang asawa dili makabuot sa kaugalingong lawas kondili, ang bana. ⁵Ayawg panglimbug. Ihatag ang kaugalingong lawas sa usag usa sa kanunay, gawas kon magkasabot mo pagpugong sulod sa usa ka panahon alang sa pag-ampo ug sa pagpuasa. Apan unya, balik sa naandan aron dili mahulog sa tintasyon ni Satanas sa kaulag. ⁶Uyon ko ining pagpugong sa kaugalingon, apan wala ni isugo. ⁷Buot unta

• **7.1** Dinhi si Pablo nagsugod pagtubag sa pipila ka pangutana sa taga Corinto pinaagig sulat. Ang una, ang mahitungod sa kaminyoon ug ang kaputli.

Bisag asa, ang kristohanong kinabuhi nagdasig sa kaputli. Apan mahimong dinasig sab ni sa ubang kultura nga dili kristohanon. Gitudlo sa mga pagtulon-ang Griyego nga daotan ug hugaw ang bisan unsa nga gikan sa lawas; busa, giisip sa ubang kristyanos nga ang kahingpitan nagkahulogag pagpuyo sama sa mga anghel: gisaway ang kaminyoon.

Wala magtudlo si Pablo sa tanan mahitungod sa kaminyoon, nagpaklaro lang siya sa relasyon tali sa kaputli ug kaminyoon. Ang mga kapikas sa kinabuhi iya ni Cristo sa tibuok nilang pagkatawo, kay gihalad na sila diha sa Bunyag. Hinunoo, dili sila makapaulipon sa panginahanglan sa lawas. Ang gugma, dili ang paghilawas, ang maggiya nila.

Makapangasawa... (b. 2). Daghang magtotoo sa atong panahon karon makurat nga si Pablo walay positibong gisulti bahin sa pakighilawas nga magamit aron pag-alagad sa gugma. Mao ray gihisgotan ang sala nga moresulta. Apan angayang hinumdoman nga 20 ka siglo ang nagulang tali nato ug ni Pablo. Ang pagsabot sa bili sa kaminyoon ug ang gugma sa panagtiayon, bunga sa kristyanismo. Sa ika 12 na ka siglo ang gugma sa kaminyoon nahatagag pagtagad sa mga kristyanong nasod. Milambo ni sa mga siglo nga nanglabay hangtod sa pag-abot sa atong panahon karon. Niadtong panahona, gipakamithi sa mga Griyego ang paghupot ug asawa alang sa pagpasanay sa pamilya, trato alang sa gugma, ug mga puta alang sa pagtagbaw sa ulag. Dakong tampo ang gihimo ni Pablo sa pagpakita sa pagpakighilawas (6:13), nga pagtugyan sa

ko nga ang tanang lalaki mahisama nako, apan ang matag usa may kaugalingong grasya gikan sa Diyos, ang uban sa usa ka paagi, ang uban pod sa lain.

⁸Ang wala maminyo ug byuda, ingnon ko sila nga magpabiling sama nako. ⁹Apan kon dili sila makapugong sa kaugalingon, paminyoa. Kay mas maayo pa nga magminyoo kay sa masunog.

Kaminyoon ug panagbulag

• ¹⁰Sugoon ko ang managtiayon... dili ako kondili, ang Ginoo, ang asawa sa dili pagbulag sa bana. ¹¹Apan kon mobulag siya, dili siya makaminyoo usab kondili, makig-uli sa bana. Mao sab ang bana, sa dili pagbulag sa asawa.

¹²Sa uban moingon ko, gikan ni nako, dili sa Ginoo; kon ang usa ka

tibuok pagkatawo ug dili lang sa dinaliang pagtagbaw sa lawas.

Ang labing dako niyang tampo mao ang pagpahinumdoman nga ang katungod sa bana ug asawa managsama sumala sa gipadayag ni Jesus (Mc 10:1-2).

Aron dili mahulog... (b. 5). Angay ning hinumdoman kon maghisgot ta sa kristohanong pagtoo sa pagpanganak. Sumala ni Pablo, dili maayo nga ang bana ug asawa magpugong sa pakighilawas sa dugayang panahon, gawas sa mga kakulian nga dili kalikayan o sa talagsaong higayon sa pagtubag sa Diyos.

• **10.** *Sugoon ko ang...* Unya mabasa nato: *sa uban moingon ko...* Nagtumong gihapon ni sa mga minyo. Klaro nga sa b. 10 si Pablo nagtumong sa mga magtiayon nga giila sa Simbahan; ug sa b. 12, ang tanang naminyo sa wala pa bunyagi kansang kapikas wala masakop sa Simbahan.

...kon mobulag... (b. 11). Gihatagan ni Pablo og gibug-aton ang pagtulon-an ni Jesus (Mt 5:32 ug 19:5). Kining batakang balaod sa kaminyoon isip pagtugyan sa usag usa hangtod sa kamatayon diyosnong balaod: *dili akong kaugalingon kondili, iya sa Ginoo* b. 10. Tan-awa sab ang Ef 5:22.

Kon ang dili... (b. 15). Wala ilakip ang magtiayon nga sa pagkakabig ug pagpabunyang minyo nang daan. Gihisgotan ang bag-ong nakristyanos, nga mao pay pagsugod og bag-ong kinabuhi, ug buot molingkaw sa kaminyoon sa kapikas nga dili buot modawat sa pagkakristyanos. Bisag gidayeg ni Pablo ang tinguha sa magtotoo sa pagkabig sa kapikas, mitambag siya, nga usahay mas maayo ang panagbulag, dili lang tungod sa posibilidad sa bag-ong kaminyoon

igsoon may asawa nga dili kristyano, apan mouyon pagpuyo uban niya, dili niya bulagan. ¹³ Sa ingon, kon ang babaye nga may bana nga dili kristyano, apan mouyon pagpuyo uban niya, dili ni bulagan sa asawa. ¹⁴ Ang bana nga dili kristyano nagbalaan sa asawa; ang asawang dili kristyano nagbalaan sa bana. Kon dili pa, ang inyong mga anak nahimulag sa Diyos; apan, tungod ini, mga hinalad sila sa Diyos.

¹⁵ Karon, kon ang dili kristyanong bana o asawa makigbulag, pabulaga sila. Ining kasoha, ang kristyanong bana o asawa dili ginapos, kay ang Ginoo nagtawag nato sa kalinaw. ¹⁶ Labot pa, sigurado ka ba, asawa, nga maluwas mo ang bana? Ug ikaw, bana, nga makaluwas ka sa asawa?

• ¹⁷ Magkinabuhi ang usag usa sumala sa gasa nga gihatag kaniya sa Diyos ug sa iyang panawagan. Kini ang gisugo ko sa tanang simbahan. ¹⁸ May gitawag ba sa Diyos nga tinuli? Ayawg ipatangtang ang ilhanan sa pagka-

tinuli. May gitawag bang pisot? Ayaw siyag ipatuli. ¹⁹ Dili importanti ang pagkatinuli o pagkapisot. Ang impo-rtanti mao ang pagtuman sa mga sugo sa Diyos.

²⁰ Busa, ang matag usa magpabilin sa kahimtang sa pagtawag niya sa Diyos. ²¹ Kon ulipon ka nga gitawag, ayawg kabalaka; apan kon makuha nimo ang kagawasan, pahimusli ang higayon.

²² Ang gitawag sa pagtoo sa Ginoo bisag ulipon, gawasnon diha sa Ginoo. Ang gitawag sa pagkristyano nga gawasnon, ulipon ni Cristo. ²³ Gipalit mo sa Diyos sa dakong presyo. Hinu-noa, ayawg paulipon sa mga tawo.

²⁴ Busa, mga igsoon, magkinabuhi atubangan sa Diyos ang tanan sa kahimtang sa pagtawag sa Diyos sa matag usa.

Kaminyoon ug kaputli

• ²⁵ Bahin sa mga birhen, wala koy kasugoan gikan sa Ginoo, apan nagtambag ko isip nakadawat sa kaluoy

yoan sa bag-ong pagtoo. Importanting hinumdoman nga si Pablo nagpuyo sa paganong kalibotan diin ang panagbulag ug diborsyo giisip nga legal ug kanunayng gibansay.

...*mga hinalad sila...*(b. 14). Sayop ang paghunahuna nga ang mga anak sa kristyanos nga ginikanan mahimulag sa Diyos sa hangtod kon dili sila kabunyagan, kay nagrasyahan na sila pinaagi sa gugma, pag-amuma, ug pag-ampo sa ilang ginikanan. Dili angayng gamiton ang sayop nga katarongan aron pagdani sa ginikanan sa pagpabunyag sa anak.

• ¹⁷ *Magkinabuhi...* Morag gidasig ni Pablo nga magpuyo ta subay sa naandan nga walay personal nga ambisyon o tinguha pag-uswag. Apan dili ni mao. Ang gihatagan niyang dakong pagtagad mao ang personal nga kagawasan labaw sa bisag unsa. Alang sa magtotoo ang kinalabwan niyang tumong mao ang paghupot ni Cristo.

Apan kon makuha...(b. 21). Ang kahimtang sa panarbaho ug sa katilingban usahay makapugong nato pagsunod sa kabubut-on sa Diyos ug pag-angkon sa matuod nga kagawasan. Apan ang pagpauswag sa kahimtang dili bugtong katuyoan sa kinabuhi sa matoohon, kay bisag asa sa sosyedad may natagong mga peligro sa pangulipon. Nasayod ta nga may mga tawo nga *naulipon sa uban* aron lang makadawat og mas dakong sweldo o mas taas nga katungdanan. Dayon parehason natog sabot ang gawasnon

kahimtang ug ang maayong suhol. Ang gipasabot ni Pablo mao: kon makahigayon ka pag-angkon sa imong kagawasan, buhata ni. Apan mahabad sab nato nga: *Bisag imong maangkon ang kagawasan, pahimusli ang panahon karon*. Sa ato pa: imbis magpahikot ka sa sobrang kahingawa sa makapagawasnon sa tawo, puy-i hinuon sa tugob ang imong kinabuhi karon.

• ²⁵ Miingon si Pablo nga ang kaminyoon mahimong hinungdan sa panagbangal alang sa nag-alagad ni Cristo. Daghang kristyanos andam untang moalagad, apan dili sila makatugyan sa hingpit sa kaugalingon alang sa kaigsoonan sumala sa ilang gusto, kay kinahanglang mag-atiman sila sa pamilya.

Gipanalipdan ni Pablo ang kaulay “alang sa Gingharian sa Diyos” sumala sa gisugyot ni Jesus (Mt 19:12). Sa Corinto, ang syudad sa mga bisyo, diin linibo ka puta ang nagpuyo libot sa templo, sumala sa nabatasan sa mga paganong tinoohan, nadiskobrehan sa bag-ong kristohanong katilingban ang pagkaulay. Wala magsugo ini si Pablo; misugyot lang, ug midasig sa matang sa pagkinabuhi sa nakadawat sa grasya sa pagsunod ini. Ug kay alang ni Pablo ang matag binunyagan gihalad man kang Cristo, ingo na ning rasona pagsulti pabor sa *kaulay*.

Kay hapit na...(b. 31). Walay bisag unsa nga makahikot nato sa kalibotan bisan gani ang kaminyoon o ang atong pagpangalagad.

sa Ginoo pagpabiling matitud-anon. ²⁶ Nagtoo ko nga tungod sa lisod nga panahon karon, maayo alang sa lalaki ang pagpabilin sa iyang kahimantang. ²⁷ Kon minyo ka, ayawg bulagi ang asawa, kon ulitawo, ayawg minyo. ²⁸ Ang magminyo dili makasala, ni makasala ang babayeng birhen nga magminyo. Apan makatagam-tam silag kalisod sa kinabuhi. Buot ko nga dili ni ninyo mahiagoman.

²⁹ Mga igsoon, nag-ingon ko nga mubo ang panahon. Busa, ang minyo magkinabuhi nga daw dili minyo; ³⁰ ang naghilak nga wala maghilak; ang malipayon nga dili malipayon; ang namalit nga walay napalit; ³¹ ang nagpahimulos ining kinabuhia nga wala magpahimulos. Kay hapit na matapos kining kalibotana.

³² Gusto ko nga makalingkawas mo sa mga kahingawa. Ang dili minyo nahingawa sa mga butang sa Ginoo ug unsaon pagpahimuot ang Ginoo. ³³ Sa laing bahin, ang minyo malamoy sa mga butang sa kalibotan ug unsaon pagpahimuot ang asawa. Mabahinbahin siya sa mga interes.

³⁴ Sa ingon, ang dalaga ug ang birhen nag-atiman sa mga butang sa Ginoo aron mabalaan sa lawas ug kalag. Ang minyo nga babaye nahingawa sa mga butang sa kalibotan ug unsaon pagpahimuot ang bana. ³⁵ Nag-ingon ko ini alang sa kaugalingon ninyong

kaayohan. Buot ko, inay magbutang ug laang, magdala hinuon, sa nindot nga kinabuhi aron sa hingpit mahiusa mo sa Ginoo.

• ³⁶ Kon ang lalaki dili siguradog maayo ba ang gibuhit niya sa oyab nga hingkod nag pangidaron, tungod sa kainit sa iyang pagbati ug nagtoo nga mas maayong magminyo, pamin-yoa siya; dili siya makasala. ³⁷ Apan ang lain nga lig-og kasingkasing ug wala magkinahanglan, makapugong sa kaugalingon ug nakahukom sa kinasingkasing sa dili pagminyo aron ang oyab magpabiling birhen, mas maayo ang iyang gihimo. ³⁸ Busa, ang magminyo nagbuhat og maayo. Ang dili magminyo, nagbuhat sa labi pang maayo.

³⁹ Ang asawa magpabiling ginapos sa balaod samtang buhi pa ang bana; kon patay na, makaminyo siya sa iyang gusto diha sa Ginoo. ⁴⁰ Hinuon, mas malipayon siya kon mosunod sa akong tambag sa dili pagminyo. Nag-too ko nga ang Espiritu sa Diyos nag-lamdag nako.

Makaambit ba sa paganong kostumbre?

8 ¹ Mahitungod sa mga gihalad alang sa mga diosdios: “Nagtoo ko nga may kahibalo tang tanan.” Apan ang kahibalo makapadako sa ulo, samtang ang gugma makahatag og sumbanan. ² Kon dunay nagtoo nga

• ³⁶ ... *ang lalaki dili...* Mahubad pod ni nato: “kon ang lalaki mobati nga dili siya makapugong sa kaugalingon uban sa dalagang ulay”. Dinhi, si Pablo naghisgot sa pagsulay sa kinabuhing relihiyoso, nga nahitabo sa unang Simbahan. May pipila ka kristyanos nga nagpaipon sa ilang balay og babaye nga tingali iya sab kanhing hinugugma. Silang duha naghalad sa Ginoo sa ilang pagkaulay. Kini ang nakita ni Pablo. Wala siya modasig nila paglahutay sa gipanumpaon kon ilang bation nga dili sila makapabiling ulay.

• **8.1** Nagpuyo ta sa sosyedad uban sa mga higala o silingan nga lainlaig tinooohan. Usahay maglibog ta kon moapil ba sa ilang mga pangilin ug kalihokan nga dili haom sa atong pagtoo. Pananglitan, unsaon man nato pagtratar ang kaubanan ug silingan nga lahi tinooohan? Unsay

buhaton sa asawa kon ang bana wala moambit sa iyang mga kabalisa? Mahimo bang moapil ang usa ka tawo sa grupo o salusalo kon kadaghanan sa mga sakop supak sa Simbahan? Kini ang problema nga giatubang ni Pablo sa pagsulti mahitungod sa unod nga gihalad sa mga diosdios nga nagsugod sa b. 1 ug mopadayon sa parapo 10:23 - 11:1.

Daghang mananap gisakripisyo sa mga paganong templo. Human sa halad, sa usa ka lawak sa templo lagmit may bangketi diin ang unod sa sakripisyo gidalit. Kasagaran ang kristyanos gidapit sa mga higalang pagano pag-apil ining mga bangketiha. Sa laing mga okasyon, ang unod sa sakripisyo gidalit sa mga balay sa ilang higalang pagano. Bisan sa ilang mga merkado, kadaghanan sa unod nga gibaligya unod sa mananap nga gihalad sa mga diosdios.

Dili buot ni Pablo nga ang kristyanos mahi-

may kahibalo siya, wala pa siya mahibalo sa angayng mahibaloan. ³ Apan kon nahigugma siya sa Diyos, mao ni ang nahibaloan bahin niya.

⁴ Makakaon ba ta sa unod sa gihalad alang sa mga diosdios? Nasayod ta nga ang diosdios walay nada dinhi sa kalibotan, ug usa lang ang Diyos ug way lain. ⁵ May mga tawo hinuon nga naghisgot og laing mga diosdios sa langit ug sa yuta. Sa ingon nga pagsabot, daghan ang mga dios ug ginoo. ⁶ Apan alang nato, usa ra ang Diyos, ang Amahan, ang gigikanan sa tanan, ug ang gipadulngan tang tanan. Usa ra ang Ginoo, si Cristo Jesus, pinaagi kang kinsa nabuhat ang tanan ug nagkinabuhi ta.

⁷ Wala hinuon mahibalo ini ang tanan. Ang uban nagtoo hangtod karon nga ang mga diosdios tinuod ug ang maong pagkaon may kalabotan sa mga diosdios. Kon mokaon sila ini sanglit huyang ang konsensya, bation nila ang kahugaw.

⁸ Dili ang pagkaon ang makapahiuyon nato sa Diyos. Kon mokaon ta ini, walay madungag nato; kon dili, dili

sab ta makuhaan og bisag unsa. ⁹ May kagawasan ta. Hinuon, ang atong kagawasan dili unta mahimong hinungdan sa pagpakasala sa uban nga huyang og konsensya. ¹⁰ Unsay mahitabo kon may tawo kansang konsensya huyang pa ug makakita nimo nga may kahibalo, nga naglingkod sa lamesa sa templo sa mga diosdios? Dili ba unya nga ang huyang og konsensya makabaton og kaisog tungod sa imong pagkaon sa gihalad alang sa mga diosdios? ¹¹ Ug tungod sa imong kahibalo malaglag ang huyang nga igsoon alang kang kinsa si Cristo namatay? ¹² Kon nakasala mo sa inyong igsoon ug nakasamad sa huyang nga konsensya, nakasala mo batok ni Cristo. ¹³ Hinuona, kon may pagkaon nga makaduhig sa igsoon sa pagpakasala, dili ko ni kan-on aron dili maangin ang igsoon.

Ang panig-ingnan ni Pablo

9 • ¹ Dili ba, apostol man ko? Dili ba ko gawasnon? Nakakita ko ni Jesus, ang Ginoo, ug binuhatan mo nako diha niya. ² Bisag dili ko apostol alang sa uban, labing menos, apostol

mong grupo sa mga panatiko nga naglain sa ilang kaugalingon diha sa katilingaban. Bisag sala ang paghalad og sakripisyo sa diosdios, ang unod dili mahugaw tungod lang ini. Ang mga mini nga dios dili tinuod busa, walay gahom. Gawas pa, si Jesus miingon nga dili ang mosulod sa tawo ang makapahugaw niya kondili, ang mogawas sa kasingkasing (Mc 7:15).

Ang kahibalo...(b. 1). Ang maayong pagkaon nga kristyanos makakaon sa unod, kay nasayod man sila nga dili ni sala. Hinuon katungdanan nila ang pagtahod sa opinyon sa uban aron malikayan ang paghatag og iskandalo sa wala makasabot sa nagpaluyong katarongan.

Sa tudling 7:10 ug 11:12, si Pablo naghisgot sa mga *huyang o wala pa maumol nga mga konsensya*, ang gipasabot dinhi mao ang mga magtotoo nga wala makadawat sa hustong pagtudlo sa tinooohan o ang dili maayong pagkatudlo. Naghunahuna sila nga ang usa ka butang sala, bisag dili: o huyang sila ug nagsunodsunod lang sa uban kon gutulisok ang ilang konsensya sa pagbuhat sa ingon.

Unsay mahitabo...(b. 10). Dunay mas grabi pang gipadayag dinhi. Sa ulohan 10:14 - 22, Si Pablo moingon nga ang kristyanos dili makasalo ining mga bangketi sa templo mismo. Bisag wala niya ipaklarog ngano, maampingon siya nga dili ni makahatag og iskandalo sa uban.

• **9.1** *Wala ba mi...*(b. 4)? Sa paghangyo ni Pablo sa taga Corinto nga kalimtan na lang ang katungod pagkaon sa unod nga gisakripisyo, gihatag niya ang kaugalingon nga panig-ingnan. Gisultihan sila nga wala pod niya gamita ang katungod sa pagpasuporta sa mga simbahan. Ang mga simbahan mopakaon ug mopainom sa mga apostol nga mamisita ug moatiman sab sa mga babayeng kristyanos nga mag-alagad sa mga bisita sama sa kaso ni Jesus (Lc 8:2). Hinuon aron paghatag og kalig-onan nga dili siya hiniktan tungod ini, wala dawata ni Pablo ang maong pabor, ug nanginabuhi siya sa kaugalingong paningkamot (Buhat 18:3).

Nahimo ko...(b. 22). Si Pablo naghatag og sumbanan alang sa mga apostol sa tanang panahon. Ang apostolikanhong panglihukliho nagkinahanglan nga ang apostoles masayod pag-ayo sa palibot, ug sa mga problema sa kaubanan. Busa, ang kristyanos nga nakatahan na sa kaugalingong mopaambit sa kaubanan sa pagkinabuhi ug mga tawhanon nilang pangandoy. Sama ni Pablo "nga naGriyego taliwala sa mga Griyego", dili lang sa dagway kondili, sa kamatuoran. Niining paagiha dili lang nga makadani silag mga bag-ong sakop sa ilang pundok ug sa Simbahan (sama sa gibuhat sa mga Judio) kondili, makatisok pa silag pagtoo sa tibukong nga tawo uban sa iyang kultura.

ko alang ninyo. Kay patik mo sa akong pagkaapostol diha sa Ginoo.

³ Ang akong tubag sa nag-usisa mao: ⁴ Wala ba miy gahom sa pagkaon ug pag-inom? ⁵ Dili ba mi makadala sa igsoon namong babaye, sa asawa, sama sa ubang apostol ug mga igsoon sa Ginoo, ug ni Pedro? ⁶ O ni Bernabe ba kaha, ug ako nga makatrabaho?

⁷ May nag-alagad ba sa pagkasundalo nga naggasto alang sa kaugalingon? Kinsay nagtanom og parasan nga dili mokaon sa mga bunga ini? ⁸ Nagsulti ba ko ining mga butanga nga daw usa lang ka tawo? Dili ba, sama man ini ang gisulti sa balaod? ⁹ Kay nasulat sa balaod ni Moises: *Ayawg bosali ang baba sa baka nga naggiok.* Ang Diyos ba ang nag-atiman sa mga baka? ¹⁰ O iya ba ning gisulti tungod lang nato. Sa walay duda gisulat ni tungod nato: Ang tanang tawo nga nagdaro, nagdaro sa paglaom, ug ang naggiok sa paglaom nakaambit sa paglaom sa nagdaro. ¹¹ Kon nakapananom mi diha ninyo og mga butang nga espirituhanon, dako bang butang kon nangani mi sa mga butang ninyong lawasnon? ¹² Kon nakaambit ninyo ang uban ining gahoma, dili ba, kinahanglang duna mi sa maong gahom? Apan wala ni namo gamita. Giantos hinuon namo ang tanang butang aron dili makababag sa maayong balita ni Cristo.

¹³ Wala ba mo masayod nga ang nag-alagad sa templo nanginabuhi sa templo? Ug ang nag-alagad sa altar nakaambit sa mga halad sa altar? ¹⁴ Mao pod ni ang gimbut-an sa Ginoo: Ang nagwali sa maayong balita, magkinabuhi sa maayong balita. ¹⁵ Apan

wala ko pahimusli ang bisag unsa ining mga butanga. Wala sab ko magsulat karon aron pagbuhat ining mga butanga alang nako. Ipalabi kong mamatay kay sa babagan sa pagpasigarbo ini.

¹⁶ Bisag nagwali ko sa Ebanghelyo, wala koy angayng ipasigarbo, kay katungdanan ko ni. Sa pagkatinuod, alaot kaayo ko kon dili ko mowali sa Ebanghelyo! ¹⁷ Kon ako ning gibuhat sa kaugalingong kabubut-on, makapaabot ko sa akong ganti. Apan kon supak sa akong kabubut-on, nan gitugyan kana-ko ang maong katungdanan. ¹⁸ Busa, unsay akong ganti? Sa tinud-anay, nagwali ko sa Ebanghelyo nga walay bayad aron dili ko abusahan ang gahom sa Ebanghelyo.

¹⁹ Sa kapulihay, bisag dili ko ulipon ni bisag kinsa, nagpaulipon ko sa tanan aron makadanig mas daghan pa. ²⁰ Sa ingon, alang sa mga Judio nahimo ko nga Judio aron madani ko ang mga Judio. Alang sa naa ubos sa Balaod, naa sab ko ubos sa Balaod aron madani ko sila. ²¹ Alang sa naa gawas sa Balaod, nahisama ko nila. Hinuon ubos gihapon ko sa Balaod sa Diyos, kay nagtuman sa Balaod ni Cristo aron madani ko ang naa sa gawas sa Balaod. ²² Alang sa mga huyang nahimo ko nga daw huyang aron madani ko sila. Nahimo ko ang tanang butang alang sa tanang tawo aron akong maluwas sa tanang paagi ang pipila. ²³ Ako ning gihimo tungod ug alang sa Ebanghelyo aron makaambit ko ini uban ninyo.

Ang pagtoo ug sakripisyo

• ²⁴ Wala ba mo masayod nga ang tanang mangapil sa lumba manalagan, apan usa ray makadawat og ganti?

• 24. Si Pablo andam nang mosulti sa taga Corinto sa dili pag-apil sa pagsimbag mga diosdios. Alang sa taga Corinto istrikto ra ni kaayo, apan dunay duha ka katarongan si Pablo:

– Dili ka modaog sa lumba kon walay pag-sakripisyo sa kaugalingon,

– Ang Biblia may daghang pananglitan nga silotan sa Diyos ang nagsimba sa mga diosdios. *Ang magdudula nga naninguha...*(b. 25). Sama nila, kinahanglang biyaan nato ang dag-

hang butang bisag dili daotan. Nagkinahanglan tag disiplinla sa kaugalingon aron magawasnon, sa pagtabako ba o sa pag-inom og bino, o sa pag-usik sa panahon sa pagtinan-aw sa T.V., ug pagbasag mga mantalaan. Samtang gihaylo ta sa kalibotan isip mga tumatan-aw lang ug tigkonsumo, angayng maahenti ta sa kaluwasan, ang asin sa kalibotan. Ang ikaduhang parapo nagpahinumdum sa pagnig-ingnan sa Israel (tan-awa Ex 32 ug Num 21).

Busa, panalagan mo aron makadaog. ²⁵ Ang magdudula nga naninguha pagkab-ot sa kahanas, nagkinahanglan ug istriktong disiplinang sa kaugalingon sa tanang butang. Gibuhat ni aron lang pagkab-ot sa ganting matun-as. Apan ang atong ganti molungtad sa kahang-toran.

²⁶ Busa, nagdalagan ko nga nasayod sa padulngan. Nakigbisog ko dili nga daw naghampak lang sa hangin. ²⁷ Gi-ulipon ug gipanton ko ang kaugalingong lawas, tingali unyag sa akong pagwali maparot ko sa bisag unsang paagi.

10 ¹ Tugti ko pagpahinumdom ninyo, mga igsoon, bahin sa atong katigulangan. Silang tanan diha ubos sa landong sa panganod ug ang tanan mitabok sa dagat. ² Sa usa ka paagi nabunyagan sila sa panganod ug sa dagat aron makatawhan ni Moises. ³ Silang tanan nakakaon sa samang manna nga espirituhanon ⁴ ug nangi-nom sa samang ilimnon nga espirituhanon. Nasayod mo nga miinom sila gikan sa nagsunod nila nga espirituhanong bato, si Cristo. ⁵ Hinuon, ang kadaghanan wala makapahimuot sa Diyos. Busa, nangamatay sila sa disyerto.

⁶ Kining tanan nahitabo aron maatong panig-ingnan; aron dili ta mangan-doy sa daotang mga butang sama nila.

⁷ Ayawg sunod sa mga diosdios, sama sa gibuhatsa sa pipila nila. Matud pa sa kasulatan: *Ang mga tawo nanglingkod aron manganon ug manginom.* ⁸ Dili ta mamuta sama sa gibuhatsa sa pipila; sa usa ka adlaw 23,000 nila ang nangamatay. ⁹ Ug dili ta tintalon ang

Ginoo sama sa gibuhatsa sa pipila nila. ¹⁰ Hinuon, gilaglag sila sa anghel nga manglalaglag.

¹¹ Nahitabo ning tanan isip pasidaan alang nato, kay moabot na ang kataposang mga adlaw. ¹² Busa, ang nagtoo nga nagbarog siya magbantay aron dili matumba. ¹³ Walay pagsulay labaw sa maantos sa nakabuntog ninyo. Ang Diyos makanunayon, dili motugot nga tintalon mo labaw sa inyong kusog. Dungan sa tintayon hatagan mo niya sa mga paagi paglikay ug pagsupak.

¹⁴ Busa, mga higala, likayi ang pagsimba sa mga diosdios.

- ¹⁵ Nakigsulti ko ninyo isip mga tawong intelihenti. Hukmi ang akong gisulti. ¹⁶ Ang kalis sa panalangin nga atong konsagran, dili ba, pag-inom man sa dugo ni Cristo? Ang pan nga atong gibahinbahin, dili ba, pagkalawat man ni sa lawas ni Cristo? ¹⁷ Ang pan usa ra. Mao sab ta, bisag daghan, nausa ka lawas; nag-ambitay sa usa ka pan.

¹⁸ Tan-awa ang mga Israelita. Alang nila, ang pagkaon sa halad mao ang panaghiusa sa altar.

¹⁹ Wala ko mag-ingon nga ang unod gihalad alang sa diosdios, o nga buhi ni. ²⁰ Apan, inighalad sa mga pagano og sakripisyo, alang ni sa mga yawa, dili sa Diyos. Dili ko buot nga maulipon mo sa mga yawa. ²¹ Dili mo makainom sa kalis sa Ginoo ug sa kalis sa mga yawa sa samang higayon ni makakaon sa lamesa sa Ginoo ug sa lamesa sa yawa. ²² Buot ba ninyong hagarang ang pangabubho sa Ginoo? Labaw ba ta kakusang kay sa Ginoo?

Miinom sila...(b. 4). Sumala sa karaang kagugiran sa mga Judio ang bato nga gihisgotan sa Ex 17:5, miuban sa panaw sa mga Israelita. Wala imatudod ni Pablo nga tinuod ni. Iya lang gi-hinumdoman nga naglarawan ni ni Cristo, nga nag-uban sa iyang Simbahan.

- **10.15** *Ang pan...*(b. 16)? Mibalik si Pablo pagsulti bahin sa Eukaristiya sa 11:18. Kining katingalahang pakigtagbo sa Nabanhawng Cristo, gawas nga personal nga pakigtagbo niya, nakahimo pod natong tanan nga usa ka lawas. *...usa ka lawas...*(b. 17). Wala ni magpasabot

nga mibati ta sa panaghiusa kondili, nga ang nabanhawng Jesus naghiusa nato kaniya nga naghatag sa katilingban og bag-ong kusog ug kalig-on.

...nga buhi ni...(b. 19). Ang diosdios butang sama sa larawan. Apan ang mga Judio, sama ni Pablo, naghunahuna nga ang pagsimba sa mga diosdios, pagsimba sa yawa mismo. Busa, ang mga tawo karon nga nagpadala sa mga uso ug urog ug halos nabuang sa bag-ong mga tugtog, sayaw, pamustora, panglantaw, ug uban pa, nagsakripisyo sa mga diosdios sa kabuhian sa ilang pamilya. Sa pagkatinuod nag-alagad sila sa yawa.

Kasagarang kasulbaran

• ²³ Ang tanan nagsubay sa balaod alang nako, apan dili ang tanan mapuslanon. Ang tanan nagsubay sa balaod alang nako, apan dili ang tanan naglig-on. ²⁴ Ayaw pag-agap sa kaugalingong interes. Pangitaa ang interes sa uban.

²⁵ Busa, kaon sa gibaligya sa merkado. Ayawg kabalaka diin ni gikan. ²⁶ Kay: *Ang yuta ug bisag unsa nga naa ini iya sa Ginoo.* ²⁷ Kon dapiton ka sa wala magtoo, lahi nimo, lakaw ug kaon sa iyang gidalit. Ayawg panuko. ²⁸ Apan kon ingnon ka nga ang unod gikan sa mga halad sa diosdios, ayawg kaon tungod sa nagpasidaan nimo ug tungod sa ilang konsensya. ²⁹ Nag-ingon ko: “tungod sa ilang konsensya,” dili tungod sa imoha. Ang pagduh-duha sa laing tawo dili makalatid sa kaugalingong konsensya.

³⁰ Kon nagpuyo ko sa grasya, ayawg tugot nga daotan ang akong gipasalamatan.

³¹ Busa, o nagkaon mo o nag-inom, o bisag unsa ang inyong buhaton, buhata na alang sa himaya sa Diyos. ³² Ayawg pasakiti ang mga Judio o ang mga Griyego o ang Simbahan sa Diyos, ³³ sama nga naningkamot ko pagpahimuot sa tanang tawo sa tanang butang. Wala ko mangita sa kaugalingong interes kondili, sa interes sa kadaghanan, kay gusto ko nga maluwas sila.

• ²³. *Ang tanan nagsubay...* (b. 23). Naghimo dinhi si Pablo og mga praktikal nga kongklusyon sa 8:1-13. Gawas sa mga kaso nga nahisgotan, diin ang magtotoo midumili pag-apil sa bisag unsang daotan, ang sumbanan sa pamatasan mao ang pagpangita sa maayo ug ang pagrespito sa konsensya sa uban.

• **11.1** Mahinungdanon ba alang sa mga babaye ang pagbronda kon mag-ampo sila? Gisugo ni sumala sa batasan sa mga Judio. Sa pipila ka linya sa miaging kapitulo, naghisgot si Pablo nga naghimo siya sa kaugalingong nga Griyego aron mauban sa mga Griyego (9:20). Atong mamatikdan dinhi nga si Pablo wala magbaton kanunay og klarong ideya unsa sa mga Griyegong batasan ang maayo ug subay sa balaod, labi na kon lahi ni sa Judiong mga

Ang mga sapot ug ang pagpihig

11 • ¹ Sunda ang akong panig-ingnan sama nga gisunod ko ang panig-ingnan ni Cristo. ² Gidayeg tamo, kay gipahinumdoman ko ninyo sa tanang butang ug inyong gituman ang pagtulon-an nga akong gibilin. ³ Apan buot kong mopahinumdom ninyo nga si Cristo ang ulo sa matag tawo sama nga ang bana sa asawa ug ang Diyos ni Cristo. ⁴ Kon ang lalaki mag-ampo o managna tinabonan ang ulo, nagpasipala siya sa ulo. ⁵ Hinunoa, ang babayeng mag-ampo o managna nga wala magpandong, wala siya magtamo sa ulo. Mas maayo pa nga putlon niya ang buhok. ⁶ Kon may babaye nga dili mopandong, ipaputol ang buhok. Kon malaw siya pagpapatul sa buhok, papandonga siya.

⁷ Dili kinahanglang magpandong ang lalaki, hulagway siya sa Diyos ug naglarawan sa iyang himaya samtang ang babaye naglarawan sa himaya sa lalaki. ⁸ Ang lalaki wala mahulma gikan sa babaye, apan ang babaye nahulma gikan sa lalaki; ⁹ ni ang Diyos nagbuhat sa lalaki alang sa babaye kondili, ang babaye alang sa lalaki. ¹⁰ Busa, ang babaye magtahod sa mga anghel; ug magbaton siya sa iyang ulo sa timailhan nga nag-agad siya sa lalaki.

¹¹ Apan dili ta makahisgot sa lalaki nga wala ang babaye, ni sa babaye nga wala ang lalaki. ¹² Kon ang Diyos nagbuhat sa babaye gikan sa lalaki, ang

batasan. Mao nga wala siya moyon nga ang mga Griyegong babaye dili magbelo ug mas gawanson sa paglihok sa publiko.

Naimplowensyahan si Pablo sa mga kostumbre sa mga Judio, nga nag-isip sa mga lalaki nga labaw. Gisubli ang samang pagtulon-an sa mga Judiong magtutudlo (5-10). Apan sa kalit nakaamgo siya nga gibale wala niya ang gitudlo ni Jesus: sama ra ang dignidad sa lalaki ug babaye. Busa, iya ning gisulayan pagbakwi (11-12).

Sa kataposan morag nakaamgo si Pablo nga mabaw ra ug huyang ang iyang mga katarongan. Nakasiguro ba siya nga ang mga anghel, ang tigbantay sa kahusay sa kalibotan, makurat kon makita nila ang kalingkawasan sa mga babaye? Unsay ikasulti ni Pablo mahitungod sa kalihokan sa kababayan-an karon alang sa kalingkawasan?

lalaki natawo gikan sa babaye, ug ang duha gikan sa Diyos.

¹³ Hukmi kon angay ba nga ang babaye mag-ampo nga walay pang-dong. ¹⁴ Ang sentido kumon nagtudlo nga makauulaw alang sa lalaki nga taas siyag buhok. ¹⁵ Apan alang sa babaye ang taas nga buhok garbo niya ug gitugahan siya ini isip pandong.

¹⁶ Kon ang pipila ninyo buot makig-lalis, hibalo ni nga dili ni batasan sa simbahan sa Diyos.

Ang panihapon sa Ginoo

• ¹⁷ Niining akong gisulti, dili ko makadayeg ninyo. Ang inyong mga tigom dili alang sa kaayohan kondili, sa kadoan.

¹⁸ Una, sumala sa nadungog ko, sa inyong mga tigom, dunay pagpinigay. Makatoo ko ini sa usa ka bahin. ¹⁹ Gikinahanglan tingali ang nagkalainlaing pundok diha ninyo sa ingon, makita kinsay nauyonan.

²⁰ Ang inyong mga tigom dili na ang

Panihapon sa Ginoo, ²¹ kay ang matag usa nagkaon sa kaugalingong pagkaon samtang ang uban gigutom, o naghubog. ²² Wala ba moy mga balay diin mangaon ug manginom? Tingalig nagtamay mo sa simbahan sa Diyos ug buot ninyong pakaulawan ang walay nahot? Unsay akong isulti? Modayeg ba ko ninyo? Apan tungod ini, dili ko makadayeg ninyo.

²³ Mao ni ang pagtulun-an sa Ginoo nga akong nadawat ug nga, sa akong bahin, gibilin ko kaninyo: ang Ginoong Jesus, sa gabii nga gitugyan siya, mi-kuhag pan. ²⁴ Human magpasalamat, iya ning gipikaspikas ug miingon: “Dawata ug kan-a. Ang ako ning lawas nga gipikas tungod ninyo. Buhata ni sa akong handomanan.” ²⁵ Sa samang paagi, human sa panihapon mikuha siya sa kalis ug miingon: “Ang kalis ni sa bag-ong kasabotan sa akong dugo. Inig-inom ninyo gikan ini, buhata ni sa akong handomanan.”

²⁶ Busa, sa tanang panahon nga mo-

• 17. Sa kalit lang mihisgot si Pablo sa labing importanting kalihokan sa kristohanong katigoman, ang Eyukaristiya. Kining mga linyaha maoy labing karaang saksi kabahin sa Panihapon sa Ginoo, nga gisulat sa tuig 55 A.D., pipila ka tuig una sa mga Ebanghelyo.

Ang katilingban nag-alirong sa lamesa. Human sa panihapon, nga gipasunhag awit sa mga Salmo, ang pangulo sa katilingban nag-ampo sa pasalamat, gihandom ang kataposang panihapon ni Jesus, ug gisubli ang mga pulong sa paghalad ug pagkonsagrar sa lawas ug dugo ni Cristo. Unya, ang tanan nangalawat sa mao rang pan ug sa mao rang kupa.

Sa 10:16 gihinumdoman ni Pablo ang duha ka butang mahitungod sa Panihapon sa Ginoo:

- pagkalawat sa lawas ug dugo sa Ginoo;
- pagmatuod sa kahiusa sa gugma alang sa tanan: *mahimo ta nga usa ka lawas.*

Dinhi gipanghimaraot ni Pablo ang taga Corinto tungod sa duha ka sala: *Ang matag usa nagkaon sa kaugalingong pagkaon*, aron dili makapanghatag sa labing kabos ug dyotay rag nadala nga balon, o aron paglikay sa pagpakig-uban sa mga sakop sa laing grupo.

...o *naghubog*... (b. 21), busa, wala sa hustong kondisyon sa pagdawat sa lawas ni Cristo.

...*wala siya moila*... (b. 29). Nagpunting ni sa samang higayon ining mosunod:

- kadtong makaila sa kalainan tali sa gikonsagran ug sa ordinaryong pan, ug gidawat ni nga kulang sa pagtahod, isip lawas ni Cristo;

– kadtong wala manumbaling sa iyang mga igsoon sa pagsaulog sa Eyukaristiya. Wala siya moila sa Lawas ni Cristo nga naa sa tanang kristyanos.

Ang Eyukaristiya dugokan sa kinabuhi sa Simbahan busa, una sa tanan, naay panag-uban. Ang Simbahan dili lang instrumento sa pagsangyaw sa Maayong Balita kondili, ang kahugponan nga makapasinati sa katawhan sa kahiusa nila ug ni Cristo.

Nagsangyaw mo... (b. 26). Ang Eyukaristiya nga gisaulog sa tibuok kalibotan matag adlaw ug matag minuto nagpahinumdom nato nga ang kamatayon ni Cristo mihulip sa iyang pag-abot.

Ang kasaysayan dili mopundo ni ang buhilaman, sama sa nahitabo sa karaang mga siglo. Dili lang kay ang kauswagang tekniko ang moaghat nato pag-uswag, apan ang panginahanglan pod sa hustisya. Ang sangpotanan sa kamatayon sa inosenteng biktima (dinhi ang Diyos), mogunob sa naandang mga sukaranan. Ang kamatayon ni Cristo dili makahatag ug pahulay ug kalinaw sa kalibotan. Nagpahinumdom nato ang Simbahan sa kamatayon ni Jesus dili aron paghandom sa nangagi kondili, aron pagkuha gikan ining talagsaong hitabo og bag-ong kusog o gahom alang sa pagpasig-uli ug pagsilut.

Hinungdan... (b. 30). Ang Ginoo mogamit og daghang timaan aron pagpahinumdom nato. Usahay pinaagi sa sakit sa lawas, kasagaran, pinaagi sa kaluya og espirituhanong kahuyang sa Simbahan. Ang tukma ug angayong pagsaulog sa Eyukaristiya igo na sa pagbag-o sa Simbahan.

kaon mo sa pan ug moinom sa kalis, nagsangyaw mo sa kamatayon sa Ginoo hangtod sa iyang pagbalik.²⁷ Hinunoo, kon may mokaon sa pan ug moinom sa kalis sa Ginoo nga dili angay, nakasala siya batok sa lawas ug dugo sa Ginoo.

²⁸ Mag-eksamen ang matag usa sa kaugalingon sa dili pa mokaon sa pan ug moinom sa bino²⁹ aron dili makaon ug mainom ang kaugalingong kondensasyon, kay wala siya moila sa Lawas ni Cristo.

³⁰ Hinungdan ni nga may daghan ninyo nga huyang, masakiton, ug nangamatay.³¹ Kon nag-eksamen pa ta sa atong kaugalingon, dili unta ta hukman.³² Sa paghukom nato sa Ginoo, iya tang gitul-id aron dili makondenar ining kalibotana.

³³ Busa, mga igsoon, inigtigom ninyo aron mangaon, paghulatay mo sa usag usa.³⁴ Kon may gigutom, makakaon siya sa kaugalingong balay. Niining paggiha dili mo magkatigom alang sa

kondenasyon ninyong tanan. Lhatag ko ang ubang instruksyon kon naa na ko.

Ang Espiritu gasa sa kaangayan

12 • ¹ Bahin sa mga gasang espirituhanon, pahinumdoman tamo sa mosunod.² Sa pagano pa mo, inyong giadto ang mga amang ninyong diosdios nga daw katawhan nga giyawaan.³ Ingnon tamo nga walay linamdagan sa Espiritu sa Diyos nga makaingon: “Tinunglo si Jesus.” Wala poy makaingon: “Si Jesus ang Ginoo,” gawas nga pinaagi sa Espiritu Santo.

⁴ Nagkalainlain ang mga gasa, apan usa ra ang Espiritu.⁵ Nagkalainlain ang ministeryo, apan usa ra ang Ginoo.⁶ Nagkalainlain ang mga buluhaton, apan usa ra ang Diyos nga nagbuhat sa tanan diha sa tanan.

⁷ Ang Espiritu nagpakita sa kaugalingon sa matag usa pinaagi sa gasa nga serbisyo pod.⁸ Sa usa gihatag ang gasa sa pagsultig kaalam pinaagi sa Espiritu. Sa lain ang pagtudlo sumala sa maong Espiritu.⁹ Sa lain ang pagtoo

• **12.1** Sa Simbahan sa Corinto ang Espiritu Santo nagpadayag sa iyang presensya pinaagi sa paghatag og espirituhanong mga gasa sa daghang magtotoo. Ang tanan matingala diha nga ang pipila nila nga natandog sa Espiritu, modayeg sa Diyos sa mga pulong nga way makasabot. Ug labi pang makasinati sila sa presensya sa Diyos kon may propeta nga mosulti sa natago sa kasingkasing o maghatag og talagsaong mensahe sa Diyos.

Si Pablo mopataliwal sa duha ka paagi. Una aron paghusay. Kon magsaulog sa pyesta ang mga pagano, dili kapugngan nga mora silag lamaton ug nangabuang, apan ang lihoc sa Espiritu naghimo sa matag usa nga mas responsabili. Busa, kon dunay dili makapugong pagsingit o paglitok sa mga pulong nga dili masabot ug gil-as nga paminawon, nagpasabot nga dili siya dinasig sa Espiritu Santo.

Si Pablo nagpahinumdom nga ang mga gasa sa Espiritu (usahay gitawag og *karisma*), may pipila ka bahin. Anaay mga *gasa* nga mas tataw kaayo labi na ang mga milagro. Apan naa poy mga *ministeryo*, sa ato pa, mga *serbisyo* nga maklaro sa paggiya ug pagdumala sa mga katilingban. Maisip gihapon ni nga buluhaton. Pinaagi ini ang tawo dili magpadayeg sa kaugalingon, apan lantawon ang tanan isip buhat sa Diyos.

Kon ingnon lang nato nga kining mga serbisyo naggikan ni Cristo, tingalig maghumahuna ang mga tawo nga ang labing importantni sa Simba-

han mao ang awtoridad sa nagdumala sa ngalan ni Cristo nga usahay gitawag og “kapuli”. Apan kining mga gasa ug ministeryo nalambigit pod sa Espiritu Santo. Ang Espiritu mohuros bisag asa siya buot ug mopadaghan diha sa yanong magtotoo sa mga gasa ug kalihokan nga magbag-o sa Simbahan. Ang misyon sa mga ministro (Obispo, pari ug lego), dili ang pagdumala ug pagmando sa Simbahan, apan, una sa tanan, ang pag-ila sa matuod nga lihoc sa Espiritu diha sa katilingban.

Bugtong Espiritu...(b. 11). Ang Espiritu naghatag sa Simbahan sa gikinahanglan ini sa tukmang lugar ug sa tukmang panahon. Kining parapoha naghigot sa kabalaka sa Simbahan adtong panahona, nga lahi kaayo sa ato karon. Ang Espiritu karon naggiya sa Simbahan sa katukoran sa usa ka kalibotan sa hustisya ug kalinaw. Ug daghang magtotoo karon nakadawat og espirituhanong mga gasa nga bisag dili kaayo dayag nga milagro, napadayag sa ilang panig-ingnan og mabungahong kinabuhì, samtang adtong unang panahon ang bag-ong nakabig nga kristyanos nakasinati nga ang Diyos uban nila. Pinaagi sa mga gasa sa pagpanagna, kaalam, ug pagtudlo, ang Simbahan naghikyad adlaw adlaw sa daghang sangpotanan sa kamatayon ug pagkabanhaw ni Cristo.

Nagkalainlain...(b. 4). Ang Diyos tuboran sa nagkalainlain gasa nga gihatag sa Simbahan, ang modelo nga makahiusa sa kalainan sa usag usa.

tungod sa Espiritu. Sa lain ang gasa sa pagpangayo sa masakiton sa mao gihapong Espiritu. ¹⁰ Sa usa ang paghimog mga milagro; sa lain ang pagpangagna; sa lain pa gyod ang mga espiritu. Ang usa nagsulti sa daghang pinulongan, ug ang lain naghubad ini. ¹¹ Kining tanan gihimo sa usa lang ug bugtong Espiritu nga naghatag sa matag usa sumala sa iyang gusto.

Ang Lawas ug ang mga bahin

• ¹² Sama nga ang lawas usa ra, apan daghag bahin ug ang tanan bisag daghan, usa ra ka lawas, mao sab si Cristo. ¹³ Kitang tanan, Judio o Griyego, ulipon o gawasnon, nabunyagan sa usa ka Espiritu aron mahimong usa ka lawas. Kitang tanan gipainom sa usa ka Espiritu. ¹⁴ Dili usa lang ka bahin ang lawas kondili, daghan. ¹⁵ Bisag moingon pa ang tiil: “Dili ko sakop sa lawas, kay dili ko ang kamot,” nagpadayon ni pagkabahin sa lawas. ¹⁶ Bisan pag moingon ang daluggan: “Dili ko sakop sa lawas, kay dili ko ang mata,” nagpadayon ni pagkabahin sa lawas. ¹⁷ Kon ang tibuok lawas mata pa, unsaon man nato pagkadungog? Kon ang tibuok lawas daluggan pa, unsaon man nato pagsimhot?

• 12. Ang detalye nga pagtandi sa lawas makatabang nato pagsabot unsa ang Simbahan, ug sa samang higayon nagpakita sa unsang paagi magkahulipay ug magtinahoray ta sa usag usa.

Dili ta makabaton og matuod nga katilingban kon ang taga taga dili moambit sa kinabuhi ini, sa pagtampoay sa hiyas ug gasa alang sa pag-alagad sa uban. Bisan ang labing yano, kabos ug wala makatungha nga kristyanos makahupot sa tugob ug talagsaong mga hiyas, nga ikapaambit aron pag-alagad sa kaigsoonan. Diha nga ang usa ka tawo motahan sa kaugalingon alang sa kristohanong kinabuhi, ang Espiritu mopaamgo o mopukaw diha niya sa mga bag-o ug usahay dili kaduhaduhaang mga posibilidad. Kon hatagan tag pagtagad ang mga hiyas sa atong kaigsoonan, ug pukawon sila sa ilang dignidad ug responsibilidad, atong masinati ang bag-ong pagkabanhaw sa Simbahan, nga bunga sa Espiritu. Taas na kaayong hinumodoman ang kadaot nga nahimo alang sa Simbahan sa daghang dapit, tungod sa kristyanos nga wala hatagig higayon pag-apil sa kalihokan sa Simbahan nga gidominar sa mga pari.

¹⁸ Ang Diyos naghan-ay sa tanang bahin ug gipahimutang ang matag bahin sa lawas sumala sa iyang gusto. ¹⁹ Kon ang tanan usa pa lang ka bahin, asa man ang lawas? ²⁰ Apan daghan ang mga bahin ug usa ra ang lawas. ²¹ Ang matag usa dili makaingon sa kamot: “Wala ko magkinahanglan nimo.” Ni ang ulo sa tiil: “Wala ko magkinahanglan nimo.”

²² Unya, ang mga bahin sa atong lawas nga labaw natong gikinahanglan mao ang morag mga huyang kaayo. ²³ Ang mga bahin nga giisip nga ubos, ang gialimahan pag-ayo. Ang mga bahin nga dili kaayo nindot, nakadawat sa talagsaong pagtagad, ²⁴ nga wala kinahanglana sa mga bahin nga mas tahom. ²⁵ Ang Diyos mismo naghan-ay sa lawas ining paagiha. Gihatagan niyang labawng dungog ang mga bahin nga nagkinahanglan. Sa ingon, ang lawas dili mabahinbahin. Hinunoa, ang matag bahin moamuma sa laing mga bahin. ²⁶ Kon ang usa mag-antos, ang tanan mag-antos pod; ug kon ang usa pasidunggan, ang tanan moambit sa kalipay. ²⁷ Lawas mo karon ni Cristo; ang matag usa mga bahin ini. ²⁸ Busa, gitudlo ta sa Diyos diha sa simbahan. Una ang mga apostol, ikaduha ang mga

Sa kataposan sa parapo, gilista ni Pablo ang nagkalinlaing gasa sumala sa kamahinungdanon. Mamatikdan nga ang gihatagag unang pagtagad, dili ang mas milagroso, apan ang makapalambo sa Simbahan. Mao nga ang apostoles maoy nag-una. Dili lang ang 12 nga gipili ni Jesus, apan ang sama sab nila ug gidawat nga responsabl pagtukog og mga bag-ong katilingban ug ang nagdumala sa natukod na.

Ang gitubang ni Pablo sa ikaduhang dapit mao ang mga propeta, nga wala lang magmantala sa pulong sa Diyos, apan nagpalig-on pod sa katilingban pinaagi sa gasa sa pagtoo ug kaalam nga nakapadasi sa pagwali.

Sa kaulahian ang nakadawat sa gasa sa pag-sulti og lainlaing pinulongan, nga bisag didto pa sila sa Corinto, morag nakaabot na sa langit.

...*tudloan tamo...*(b. 13). Samtang ang taga Corinto nahibulong sa katingalahang mga buhat sa Espiritu, nagsulti si Pablo nga ang labing mahinungdanon sa tanan mao ang gugma. Alang sa kadaghanan, ang matuod nga gugma mao lang ang gugma sa lalaki ug sa babaye. Apan unsay kristohanong gugma? Nagpatin-aw dinhi Pablo.

propeta, ikatulo ang mga magtutudlo. Sunod ang mga milagro unya, ang gasa sa pagpangayo, ang pagtabang sa isig-katawo, ang pagdumala sa Simbahan ug ang pagsulti sa lainlaing pinulongan.

²⁹Mga apostol ba ang tanan? Mga propeta ba ang tanan? Magtutudlo ba ang tanan? Makahimo bag milagro ang tanan? ³⁰O makaayo sa masakiton, o makasulti sa nagkalainlaing pinulongan, o makapatin-aw ini? ³¹Tinguhaa ang labing bililhon nga mga gasa. Apan tudloan tamo og labi pang m-ayo nga paagi.

Walay gasa nga labaw sa gugma

13 ¹ Kon makasulti ko sa pinulongan sa mga tawo ug mga anghel, apan walay gugma, sama ra ko sa naglanog nga tumbaga o nagtagiting nga piyangpiyang. ² Kon may gasa ko sa pagkapropeta nga nasayod sa tanang tinagoan uban ang tanang kahibalo; kon may pagtoo ko nga ingon kadako nga makatumpag og mga bukid, apan walay gugma, wala koy nada. ³ Kon akong ihatag sa mga kabos ang tanang kabtangan lakip ang lawas aron lang dayegon, ug dili tungod sa gugma, wala ni pulos alang nako.

⁴ Ang gugma mapailubon, maluluyon, dili masinahon. Ang gugma dili

mapahitas-on o garboso. Ang gugma dili way batasan, dili mangita sa kaugalingong interes. ⁵ Ang gugma dili masuko ug mopasaylo sa mga kasilo. ⁶ Ang gugma dili mahimuot sa daotang gibuhat, apan malipay sa kamatuoran. ⁷ Ang gugma nagpasaylo sa tanan, nagtoo sa tanan, naglaom sa tanan, ug nag-antos sa tanan.

⁸ Ang gugma dili matapos. Ang mga panagna makawang, ang gasa sa nagkalainlaing pinulongan mahilom, ug ang kahibalo mawagtang. ⁹ Kay nahibalo ta sa usa lang ka bahin, dili hingpit. Mao sab ang atong panagna. ¹⁰ Kon ang hingpit moabot na, ang dili hingpit mahanaw. ¹¹ Sa bata pa ko, binata pod ang panghunahuna ko ug pangataron-angan. Apan sa dako na ko, akong gihiklin ang binata. ¹² Sa pagkakaran lubog ang atong tinan-awan sama nga pinaagi sa bildo. Apan unya, sa atubangan gyod, sa nawongay. Karon usa lang ka tisok ang akong nahibaloan. Apan unya, mahingpit ang akong kahibalo. ¹³ Karon nia ang pagtoo, paglaom ug gugma. Kining tulo. Apan ang labing dako mao ang gugma.

Ang mga gasa sa panagna ug sa dila

14 ¹ Sunda ninyo ang gugma, aga pa ang mga gasa nga espirituha-

• **13.1** *Kon makasulti...* Ang gugma mas mahinungdanon pa kay sa paghimog mga milagro, labaw pa kay sa pagbuhat og dagkong butang alang sa uban o sa pagpakamatay alang sa usa ka kawsa. Kining tanan mahimo bisag walay gugma.

...*dili matapos* (b. 8). Ang gugma lang ang makahimo nga makatabang ta sa mas madagayaong kinabuhi. Hukman ta pinasikad sa kadako sa gugma ug giunsa ni paghubad sa buhat.

Sa bata... (b. 11). Nagpakita ni nga ang kinabuhi sa pagtoo pagpangandam lang o pasiuna alang sa kaulahiang pagpakighiusa sa Diyos, ug hingpit nga masinati ang iyang pagkamao. Unya, ang tanan tang gihuptan mahanaw ug ang bugtong nga magpabilin mao ang gugma.

Unsa kadako ang gugma nato sa Diyos ug sa isigkatawo mao sab ang gidak-on sa pagsinati nato sa Himaya sa Diyos, human sa pagkabanhaw.

Kining tulo... (b. 13). Kasagaran giunsa ni Pablo kining tulo ka "Birtud", ang tulo ka kalihokan sa kristohanong espiritu. Dinhi lang niya

klaroha pagpadayag. Walay matuod nga gugma kon walay pagtoo ug paglaom.

Ang labing... (b. 13). Usahay gisayop ni pag-sabot sa kinahanglanon sa kristohanong kinabuhi. Daghan ang moingon: nakabuhat na kog kaayohan sa akong isigkatawo, unsa pay pangayo-on kanako sa Diyos? Apan dali rang mamatikdan nga kanang matanga sa gugma hiktin ra kaayo, hinakog ug dili tiunay. Kining "gugmaha" dili makabag-o sa kinabuhi, ug dili makahimo nato nga larawan ni Cristo. Hangtod nga masinati ang Diyos, ang gugma huayang ug dili hingkod. Makaila ko niya ug siya makaila nako. Hangtod nga dili makita ang Ginoo, ang gugma dili hingkod; mao ni ang panahon nga ang gugma kinahanglang motubo pinaagi sa pagtoo ug sa kahibalo sa pulong sa Diyos; ingon man sa paglaom ug paglahutay samtang gisunod si Jesus nga kabos ug gawasnon bisag taliwala pa sa mga pagsulay.

• **14.1** Morag nagkaguliyang kanunay ang katigoman sa Corinto. Ang mga tawo dili maghulat sa higayon pagsulti. Magdungag tabi, labi

non, apan labaw sa tanan, ang gasa sa pagkapropeta. ² Ang nagsulti sa nagkalainlaing pinulongan wala makigsulti sa mga tawo kondili, sa Diyos. Kay walay makasabot niya. Sa Espiritu nagsulti siyag mga misteryo. ³ Apan ang propeta nagsulti sa mga tawo aron paglig-on, pagdasig ug paghupay. ⁴ Ang nagsulti sa nagkalainlaing pinulongan naglig-on sa kaugalingon, apan ang propeta naglig-on sa Simbahan.

⁵ Nanghinaot ko nga kamong tanan makasultig nagkalainlaing pinulongan! Apan, mas maayo kaayo kon kamong tanan mapropeta. Ang pagkapropeta labaw sa pagsultig lainlaing pinulongan, gawas kon dunay mopatin-aw ini sa ingon nga makatabang pod paglig-on sa simbahan. ⁶ Tan-awa ra, mga igsoon, kon moanha ko unya, mosultig nagkalainlaing pinulongan, unsay kapuslanan kon wala koy ipadayag nga kamatuoran gikan sa Diyos, o ipahibalo, ipanagna ug itudlo.

⁷ Kon dunay magtokar sa plawta o sa alpa, o sa bisan unsang instrumento, apan walay tono ug nota, kinsay masayod sa gitokar? ⁸ Kon ang lanog sa trompeta dili klaro, kinsay mangan-dam alang sa gubat? ⁹ Mao sab mo, kon ang gisulti dili masabtan, kinsay masayod? Nagyawyaw lang mo sa hangin. ¹⁰ Daghan tingali ang mga tingog sa kalibotan. Ang matag usa dunay kahu-

logan. ¹¹ Apan kon dunay mosulti nako sa pinulongan nga dili masabtan sama ra ko sa luog alang sa nagsulti; ug ang nagsulti luog alang nako.

¹² Busa, samtang naninguha ko pag-ayo sa mga gasa nga espirituhanon, paninguhaa ni aron mohawod mo sa paglig-on sa simbahan. ¹³ Tungod ini paampoa ang nagsulti sa nagkalainlaing pinulongan aron makapatin-aw siya sa gisulti.

¹⁴ Kon mangadye ko sa nagkalainlaing pinulongan, ang akong espiritu nangadye, apan ang hunahuna basiyo. ¹⁵ Unsay buhaton? Mangadye ko sa espiritu ug sa hunahuna. Moawit ko uban ang espiritu ug uban sab ang hunahuna. ¹⁶ Kon dayegon ninyo ang Diyos uban lang sa inyong espiritu, unsaon man sa ordinaryong tawo pag-ingog “Amen” sa inyong pasalamat? Wala siya makasabot sa gisulti. ¹⁷ Ang inyong pasalamat nindot kaayo. Apan wala magpulos sa uban.

¹⁸ Nagpasalamat ko sa Diyos ug nagsulti sa nagkalainlaing pinulongan labaw ninyong tanan. ¹⁹ Apan sa tigom palabihon ko ang pagsultig lima ka pulong nga akong gihunahuna, nga makatudlo sa uban, kay sa 10,000 ka pulong sa nagkalainlaing sinultihan.

²⁰ Mga igsoon, ayaw gihapog binata sa panghunahuna. Pagpakabata sa malisya. Apan pagpakadakong tawo

na ang mga babaye. Giawhag sila ni Pablo sa paghilom. Ang gitugahan ug talagsaong mga gasa mibati nga mas importanti sila ug wala magtamod sa bisag gamay nga lagda sa kahusay. Dunay uban nga nagpakaaron-ingnong gitugahan sa pagsulti ug pagpakitag katingalahan kaayong mga lihok; usahay makauulaw kaayong tan-awon.

Gihan-ay ni Pablo ang labing angay nga hatagag pagtagad pinaagi sa pagtakda pag-una sa mga gasa nga makapalig-on sa Simbahan. Iyang gitandi ang Simbahan sa dakong balay nga matukod kon makatabang ta sa pagtubo ug paghi-usa. Ang mas makaayo sa tawo mao ang gugma, ug dili ang paghimog mga katingalahan sama sa mga milagro, sa pagsultig lainlaing pinulongan ug uban pa. Hinungdan ni nga gihatagan ni Pablo og gibug-aton ang gugma, ang labing dako nga gasa... nga ang mga katingalahang pasundayag wala magkahulogag kabalaan. Ang Diyos

makagamit ni bisag kinsa, bisan ang makasasala ug dili katoliko, aron paghatag og kaayohan sa uban. Ang kamatuoran sa usa ka relihiyon wala mag-agad sa mga magwawali nga makaayog masakiton o makadanig bagang duot sa katawhan tungod sa katingalahang mga pasundayag ug sa nindot nga mga wali. Nag-agad hinuon ni sa kamaunongon sa gipanudlo sa apostoles diha sa Simbahan.

...*mga espiritu...*(b. 32). Ang gikan sa Espiritu kanunayng moduyog sa gikan sa tawo. Ang naghunahuna nga gilamdagan sila sa Espiritu kinahanglang mag-amping nga ang gikan sa Espiritu dili mamenosan sa kaugalingong mga pagtootoo ug interes. Ang tinuod nga Pagdasig sa Espiritu dili mosalikway sa kaigsoonan o sa mga tinugyanang awtoridad.

Dunay pipila ka katarongan sa paghunahuna ngano ang b. 34-35, wala sulata ni Pablo mismo; ulahi nang gipuno sa laing tagsulat.

sa panghunahuna. ²¹ Nag-ingon ang Diyos diha sa Balaod: *Mosulti ko sa katawhan pinaagig mga tawo nga magsultig laing pinulongan ug sa mga ngabil sa mga langyaw. Apan bisan ang akong katawhan dili maminaw nako.* ²² Busa, ang pagsultig nagkalinlainlaing pinulongan timailhan alang sa wala motoo, dili sa nagtoo. Samtang ang pagkapropeta timailhan alang sa nagtoo, dili sa wala motoo.

²³ Kon ang tibuk Simbahan nagkagitom sa usa ka dapit ug nagsultig nagkalinlainlaing pinulongan unya, may wala motoo ug walay kasayoran nga mosulod, dili ba makaingon sila nga mga buang mo? ²⁴ Apan kon ang matag usa ninyo nanagna unya, may usa nga wala motoo ug walay kabangkaan nga mosulod, makombensi ug mahukman siya sa tanan; mabutyag ang labing sikreto niyang mga hunahuna. ²⁵ Modungo siya, mosimba sa Diyos ug mopahayag nga sa pagkatinuod, *ang Diyos naa ninyo.*

²⁶ Busa, mga igsoon, atong maingon: Inigtigom ninyo, ang matag usa makasalmot pinaagi sa kanta o pagtudlo, sa pagpadayag o pagsultig nagkalinlainlaing pinulongan, o paghubad ini aron paglig-on sa Simbahan. ²⁷ Kon may manulti sa laing pinulongan, duha o labing daghan tulo, ang mosulti mohubad sa gisulti. ²⁸ Kon walay makahubad, magpakahilom sila sa simbahan ug makigsulti sa kaugalingon lang ug sa Diyos.

²⁹ Ug ang mga propeta, pasultiha ang duha o tulo. Ang usa mohukom sa gisulti. ³⁰ Kon may rebelasyon nga mabot sa naminaw, mohilom ang nag-

sulti. ³¹ Kay makapanagna mong tanan, ang usag usa, aron ang tanan makakat-on ug madasig. ³² Ug ang mga espiritu sa mga propeta gitugyan sa mga propeta. ³³ Ang Diyos dili Diyos sa kasamok kondili, sa kalinaw.

³⁴ Pahiloma ang mga babaye sa simbahan: dili sila makasulti. Magma-sinugtanon sila sumala sa gimando sa Balaod. ³⁵ Kon may buot mahibaloan, pakonsultaha sila sa mga bana didto sa balay. Makaulaw sa babaye ang pagsulti sa simbahan.

³⁶ Naggikan ba god ninyo ang pulong sa Diyos? O miabot ba lang? ³⁷ Kon may usa ninyo nga nag-isip nga propeta siya ug tawong espirituhanon, ilhon niya nga ang akong gisulat sugo sa Ginoo. ³⁸ Kon dili siya moila ini, dili sab moila niya ang Diyos.

³⁹ Busa, mga igsoon, paninguhaa ang gasa sa pagkapropeta, apan ayawg idili ang pagsultig nagkalinlainlaing pinulongan. ⁴⁰ Hinuon, himoa ang tanan sa angay ug husayng paagi.

Ang pagkabanhaw

15 ¹ Mga igsoon, pahinumdo man tamo sa Maayong Balita nga akong giwali. Inyo ning gidawat ug nagmakanunayon mo ini. ² Pinaagi sa maong Ebanghelyo maluwas mo, kon huptan ninyo ang maong Ebanghelyo sumala sa akong giwali. Kondili, kawang lang ang inyong pagtoo.

³ Una sa tanan, gitugyan ko kaninyo ang akong nadawat: Si Cristo namatay alang sa atong mga sala, sumala sa Kasulatan; ⁴ gilubong siya, ug nabanhaw sa ikatulo ka adlaw sumala sa Kasulatan; ⁵ mipakita siya ni Pedro ug sa 12. ⁶ Dayon, mipakita siya sa kapin

• **15.1** ...*pahinumdoman*... Ang talagsaong hitabo nga nagdalag kalipay sa tanang katawhan: nga may nabanhaw sa minatay ug magbanhaw alang nato. Mao ni ang kinauyokan sa Kristohanong Mensahe.

... *gitugyan ko*...(b. 3). Dili ni istorya, o nobela, apan kamatuoran. Ug ang apostoles mga saksi ini. Gibalik ni Pablo pagsaysay ang pipila ka pagpakita ni Jesus. Ang makapadani ug

makapahinuklog nato mao tingali ang 500 ka tawo nga nakakita ni Jesus sa usa ka higayon (nasulat ni sa mga 25 na ka tuig human adtong hitaboa).

Ako o sila...(b. 11). Daghan sa Corinto naghunahuna nga human sa kamatayan, ang espiritu magpadayon pagpuyo nga mag-inusara ug malimot sa nangagi ug sa tanang butang nga materyal. Ang uban nagtoo nga matapos ang tanan sa kamatayan: tan-awa sa 1 Tes 5:13.

sa 500 ka igsoong nagkapundok ⁷ ug sa tanang apostol. ⁸ Sa kaulahian, mipakita siya nako nga daw natawo gawas sa panahon. ⁹ Kinagamyang ko sa mga apostol, dili angayng tawgog apostol, kay gigukod nako ang simbahan sa Diyos. ¹⁰ Apan ingon ko ini karon sa grasya sa Diyos. Ang iyang grasya nga gihatag kanako wala makawang. Naghago ko labaw kay nilang tanan. Hinuon dili ako, kondili, ang grasya sa Diyos dinhi nako.

¹¹ Karon, ako o sila ba hinuon nagwala sa among gitooan. ¹² Busa, kon giwali nga si Cristo nabanhaw sa minatay unsaon man sa uban pag-ingon nga walay pagkabanhaw? ¹³ Kon wala pay pagkabanhaw, si Cristo wala unta mabanhaw. ¹⁴ Kon si Cristo wala mabanhaw, ang among giwali kawang ingon man ang inyong pagtoo. ¹⁵ Naksaksi ta nga bakakon ang Diyos; ug nagmatudog nga ang Diyos mibanhaw ni Cristo, apan wala diay, kon ang patay dili mabanhaw. ¹⁶ Kon ang patay dili mabanhaw, si Cristo wala sab mabanhaw. ¹⁷ Kon si Cristo wala mabanhaw, kawang ang inyong pagtoo. Naa gihapon mo sa sala. ¹⁸ Ang nakatulog na diha ni Cristo wala sab maluwas. ¹⁹ Kon naglaom ta ni Cristo ini lang nga kinabuhia, labing alaot ta sa tanang tawo.

Ang atong agianan

• ²⁰ Apan si Cristo nabanhaw gyod sa minatay. Siya ang una, ug ang unang bunga sa nangamatay. ²¹ Sanglit

• 20. ...*tanang namatay*...(b. 22). Tan-awa ang komentaryo sa Rom 5:12, mahitungod ni Adan ug ni Cristo. Sumala sa atong nahibawan, tungod sa sala, ang kamatayon nakapalahi sa panawagan sa tawo isip anak sa Diyos. Kon wala pa ang sala, tingale naa gihapoy kamatayon, apan dili sama sa atong nasinati karon, sakit ug mangtas, ug wala dawata sa maayong kabubutan.

Si Cristo nabanhaw...(b. 20). Sama sa unang kristyanos, mas gipalabi ni Pablo ang pag-ingon nga "nakatulog" sa ingon "namatay", kay ang paggamit sa maong pulong mas napadayag ang paglaom sa pagkabanhaw.

...*ug magun-ob*...(b. 26). Ang kadaogan sa

miabot ang kamatayon pinaagi sa usa ka tawo, sa usa pod ka tawo miabot ang pagkabanhaw sa minatay. ²² Ingon nga ang tanan namatay diha ni Adan, diha sab ni Cristo ang tanan makadawat ug kinabuhi, ²³ ang matag usa hinuon sa kaugalingong panahon. Una si Cristo unya, ang iyang katawhan, sa iyang pagbalik.

²⁴ Sa pagkahuman moabot ang kataposan, kon ikatugyan ni Cristo ang Ginghamian sa Diyos ngadto sa Amahan inigkagun-ob sa tanang kamaandao, awtoridad ug kagahaman. ²⁵ Kay maghari siya hangtod nga *ikabutang niya sa iyang tiil ang tanang kaaway* ²⁶ ug magun-ob niya ang kamatayon. ²⁷ Kay sumala sa Kasulatan: *ang Diyos nagbutang sa tanan ubos sa iyang tiil*. Sa pag-ingon nato, ang tanan, klaro kaayo nga gawas ni sa Amahan nga nagbutang sa tanan ubos niya. ²⁸ Diha nga gibutang sa Amahan ang tanan ubos niya, ang Anak pod mipahimutang sa iyang kaugalingon ubos sa nagdumala sa tanan. Sa ingon, ang Diyos mahimo nga tanan diha sa tanan.

²⁹ Kon dili, unsay buhaton sa gibunyagan sa ngalan sa mga patay? Kon ang minatay dili mabanhaw, nganong buot silang bunyagan alang sa patay?

³⁰ Ug kami, nganong kanunay man namong gibutang sa piligro ang kinabuhi? Ang kamatayon adlaw adlaw kong kauban. ³¹ Ako ning gipahayag tungod sa akong kalipay alang ninyo diha ni Jesu Cristo nga atong Ginoo.

tanang katawhan molatas sa kalibotanong kalinaw ug hustisya. Ang Diyos maanaa sa tanan, ug ang katawhan makasulod uban ni Cristo sa iyang himaya, sa ato pa, mabag-o ug mausab siya ug mahimong Diyos uban sa Diyos sa walay pagkawala sa kaugalingong katawhanon. Molabaw pa ni sa bisag unsang gidamgo ug gilaoman.

Unsay buhaton(b. 29)? Tingali ang uban nila nabalaka sa gidangatan sa ginikanan nga nangamatay nga wala mahibalo sa Ebanghelyo, ug gibunyagan lang sa ngalan nila. Si Pablo wala mohatag sa iyang hunahuna mahitungod ining butanga; migamit lang sa kahigayonan pagpagkiglantogi dapig sa pagkabanhaw.

³²Kon nakigbisog ko sa mga ihalas nga mananap sa Efeso sumala sa tawhanong interes lang, unsay akong makuha kon ang minatay dili mabanhaw? *Mangaon ta ug mag-inom, kay ugma mangamatay na ta!*

³³Ayaw mog palingla. Ang daotang pagbinayloay sa hunahuna makadaot sa maayong pamatasan. ³⁴Pagmata mo sa katarong ug ayawg pakasala. Ang pipila ninyo ignorant kaayo bahin sa Diyos. Ako ning gisulti aron mau-lawan mo.

Ang lawas sa Pagkabanhaw

• ³⁵ Ang pipila ninyo mangutana: Unsaon man pagbanhaw patay? Sa unsa mang lawasa nga sila mabanhaw?

³⁶ Pagkabuang gyod nyo! Ang gipugas dili motubo gawas kon mamatay ni. ³⁷ Ug ang gipugas dili ang punoan sa umaabot nga tanom kondili, ang liso sa trigo o laing liso. ³⁸ Ang Diyos mohatag sa angayng lawas, sama nga naghatag siya sa matag liso sa kaugalingong lawas. ³⁹ Tan-awa: dili pareho ang tanang karne. Lain ang karne sa tawo, lain ang

karne sa mga langgam ug isda. ⁴⁰ May mga langitnon pod ug yutan-ong lawas nga wala magsiga sama sa langitnon. ⁴¹ Ang kasiga sa adlaw lahi sa kasiga sa bulan ug sa mga bitoon. Ug ang mga bitoon lahi kasiga sa usag usa.

⁴² Mao sab ang pagkabanhaw sa minatay. Ang lawas nga gitisok madugta, banhawon ni ug dili na mamatay. ⁴³ Gitisok ni nga talamayon ug banhawon sa himaya. Gitisok ni sa kahuyang, banhawon sa gahom. ⁴⁴ Ingitisok, yutan-ong ning lawas, banhawon nga espirituhanon. May espirituhanong lawas sama nga may yutan-on.

⁴⁵ Ang Kasulatan nag-ingon: *Si Adan, ang unang tawo gi buhi.* Apan ang kataposang Adan nahimong espiritu nga naghatag og kinabuhi. ⁴⁶ Ang espiritu dili mag-una pagpakita kondili, ang kinabuhing yutan-on unya, mosunod ang espiritu. ⁴⁷ Ang unang tawo gikan sa kalibotan ug kalibotanon ni, samtang ang ikaduha mao ang Ginoo nga gikan sa langit. ⁴⁸ Sama sa yutan-on, mao sab ang mga tawong yutan-on. Ug sama ni Cristo, mao sab ang langitnon. ⁴⁹ Sama nga nagdala ta sa

• 35. ...*pipila ninyo...* Dili ni mahulagway. Asa man sila? Nganong gikinahanglan man nga may lawas ta kon magpakabuhi ta "sama sa mga anghel" (Mc 12:25)?

...*imong gipugas...* (b. 37). Si Jesus naghigot sa lugas sa humay nga gitisok sa yuta (Jn 12:24). Pinaagi ini giguba niya ang karaang panghunahuna nga gibatonan sa ubang tawo bisan karon: ang mga anghel mohipos sa abog sa minatay; ang mga patayng lawas manggawas sa lubngan. Ang tinuod mao nga, ang atong lawas karon lugas sa humay, ug ang nabanhawng lawas, dili na ang lawas nga gitisok sa yuta.

Ingitisok... (b. 44). Ang pagkabanhaw gikan sa kailadman sa tawo, sama sa pagkausab sa dagway ni Jesus. Ang matag usa makabaton og lawas nga angay niya, ang lawas nga magpadayag unsa siya atubangan sa Diyos. Ug kay naglaom man ta ining maong pagkausab sa pagkatawo, angay tang maningkamot pagbag-o sa atong pagkinabuhi.

Ang laing kinabuhi mahimong pagpadayon sa atong kinabuhi karon, sama nga ang uhay sa trigo gikan sa lugas sa trigo. Ang nabanhawng tawo mao siya mismo lakip sa tanang kasinatian nga nakaumul sa tibook pagkatawo padulong sa pagkahingkod. Ug kay ang tawo wala man buhata sa Diyos nga mag-inusara, nakiglambigit ug nahiusa siya sa kinabuhi sa uban, mao nga sa

talagsaong paagi, nahiusa ta sa mga minahal dinhi sa kalibotan.

Dili pareho... (b. 39). Gipahayag ni Pablo nga ang samang pulong makapadayag og daghan nga lainlaing matang sa hayag sa adlaw, sa bulan ug sa mga bitoon, nga nagsiga sa kaugalingon nga talagsaong kolor. Sa panahon ni Pablo ang "lawas" gigamit alang sa daghang butang, bisan gani sa mga butang sa kawanangan. Busa, sa pag-ingon nga ang mga patay banhawon lakip ang ilang lawas, wala ni magpasabot nga mobalik ang mao ra gihapong pamarog (nga may bukton, kamot, tiil, ug buhok), o ang samang kinabuhi, bisag mao gihapon ang iyang persona o pagkamao.

...*mopadayag...* (b. 51). Si Pablo naghunahuna nga si Jesus mobalik dayon. Busa, miingon siya nga ang kristyanos nga buhi pa inigbalik ni Cristo dili na kinahanglang "mopanaw" uban niya sa Langit, apan mausb ug mabag-o sila. Ang Pagkabanhaw dili lang ang pagkabuhig usab sa tawo sama sa nahitabo ni Lazaro.

Ang unang tawo... (b. 45). Ang matag usa dunay dobling kabilin: kay samtang apil ta ug kabahin sa tawhanong kaliwat, tungod sa atong kinaiya, (ang gipasabot sa pulong "Adam": ang kalibotanong tawo); mga sakop pod ta sa mas lapad nga katilingban sa "natawo pag-usab" nga nalambigit ni Cristo.

larawan sa yutan-on, magdala sab ta sa larawan sa langinon.

Ang adlaw sa pagkabanhaw

⁵⁰Mga igsoon, nag-ingon ko: Ang karne ug dugo dili makapanunod sa Ginghamarian sa Diyos. Ug ang madugta dili makapanunod sa dili madugta. ⁵¹Tan-awa, buot kong mopadayag sa usa ka misteryo. Bisag dili ang tanan mamatay, ang tanan mausab, ⁵²sa usa ka pamilok, sa kataposang lanog sa trompeta. Ang trompeta molanog ug ang mga minatay mabanhaw nga dili na madugta, ug mausab ta. ⁵³Kinahanglan nga ang mamatay ug madugta natong pagkatawo mosul-ob sa kinabuhi nga dili mamatay ni madugta.

⁵⁴Inigsul-ob sa madugta tang pagkatawo sa kinabuhing dili madugta, inigsul-ob sa atong mamatay nga pagkatawo sa pagkawalay kamatayon, matuman ang giingon sa Kasulatan: *Ang kamatayon gilamoy sa kadaogan.* ⁵⁵*Kamatayon, hain ang imong kadaogan? Kamatayon, hain ang imong suyod?*

⁵⁶Ang sala suyod sa kamatayon. Ug ang gahom sa sala mao ang balaod. ⁵⁷Apan pasalamat ang Diyos nga naghatag nato sa kadaogan pinaagi ni Cristo Jesus, atong Ginoo.

⁵⁸Busa, karon, mga igsoon, magmakanunayon mo ug ayawg patay-og. Magmabungahon mo kanunay sa mga buluhaton sa Ginoo kay nasayod mo nga ang inyong kahago dili makawang diha sa Ginoo.

Pagdayeg ug pangumosta

16 ¹Bahin sa kolekta alang sa mga santos, sunda ang mga lagda nga gihatag ko sa mga simbahan sa Galacia. ²Matag Dominggo, ang matag usa maggahin sa iyang mahimo. Sa

ingon, inig-anha nako, dili na kinahanglang mangolekta. ³Kon naa na ko uban ninyo, pagpilig mga tawo nga pinaagi sa mga sulat-pagpaila, hata-gag gahom sa pagdala sa inyong mga gasa sa Jerusalem. ⁴Kon mas maayo nga moadto ko, mouban sila.

⁵Duawon tamo gikan sa Macedonia. Moagi ko didto. ⁶Buot kong magdugay diha ninyo. Tingalig anha ko magpalabay sa tingtugnaw sa ingon, makatabang mo sa akong paglakaw, bisag asa ko moadto. ⁷Dili ko buot makigkita ninyo karon sa daklit lang. Buot kong makapuyo uban ninyo, kon motugot ang Ginoo. ⁸Apan naa ko sa Efeso hangtod sa Pentekostes. ⁹Dagko ug mapuslanon ang kahigayonan ko dinhi bisag daghan ang kaaway.

¹⁰Inig-anha ni Timoteo, paninguhaa nga wala siyay sarang kahadlokkan, kay sama nako, naghago siya alang sa Ginoo. ¹¹Wala untay manamastamas niya ug mobalik siya diri nga malipayon. Ako ug ang mga igsoon nagpaabot niya.

¹²Bahin ni Apolo, atong igsoon, giaghat ko siya sa pagduaw ninyo uban sa mga igsoon. Apan dili siya buot mo-anha karong panahona. Moduaw ra siya kon makalugar na.

¹³Pagbantay mo ug pagmakanunayon diha sa pagtoo. Pagmaisogon ingon nga mga lalaki ug pagmakusganon. ¹⁴Paharia ang gugma kaninyong tanan. ¹⁵Nasayod mo, mga igsoon, nga si Estefanas ug ang iyang banay maoy unang nakabig sa Acaia; ug mitugyan sila sa kaugalingon sa pag-alagad sa mga matoohon. ¹⁶Giawhag tamo sa pagsunod nila ug ni bisag kinsa nga nagtrabaho ug nag-alagad uban nila.

¹⁷Nalipay ko sa pag-abot ni Este-

• **16.1** Mahitungod sa hinipos nga sinulat, tan-awa sa Rom 15:25 ug 2 Cor 9.

Ang Dominggo unang adlaw sa semana alang sa mga Judio. Tan-awa sa Buhat 2:7. Sa panahon ni Pablo gilisan sa kristyanos ang adlawng Sabado (Sabat), ang adlaw sa pahulay sa mga

Judio, sa Dominggo, ang adlaw sa Pagkabanhaw ni Cristo.

Makita nga ang kristyanos sa Corinto nag-umol og matuod ug buhing Simbahan, kay bisan pa sa kakulangan ug depikto, ang tibuk katilingban aktibo kaayo ug andam sa hinusang pagsulbad sa mga problema sa kinabuhi" uban ni Cristo."

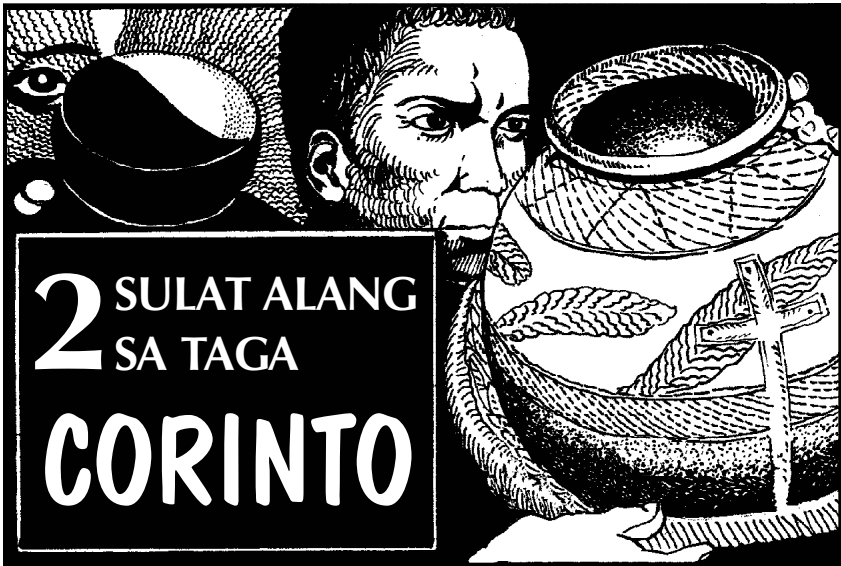
fanas, ni Fortunato ug ni Acaia. Naka-representar sila ninyo. ¹⁸Gani, nakapabag-o sila sa akong espiritu ug sa inyoha. Hangpa ang mga tawo nga sama nila.

¹⁹Ang mga simbahan sa Asia nangumosta ninyo. Si Aquilas ug Prisca nangumosta diha sa Ginoo, ingon man ang simbahan nga nagtigom sa ilang balay. ²⁰Ang tanang igsoon nangumos-

ta ninyo. Pagbinatiay mo sa usag usa pinaagi sa santos nga halok.

²¹Ang akong pangumosta gikan nako, sa Pablo, sa kaugalingon kong kamot. ²²Maldisyon alang sa wala maghigugma sa Ginool Maranatha! *Ari na Ginoo.*

²³Ang grasya sa Ginoong Jesus mananaa ninyo. ²⁴Kamong tanan gimahal ko diha ni Cristo Jesus. Amen.

Sa kataposang bahin sa una niyang sulat sa taga Corinto, gipadayag ni Pablo ang tinguha pagbalik ug pagpakigkita nila sa dili madugay. Apan wala ni matuman, ug ngilad kaayo ang pagsabot ini.

Ang problema mao ang mga Judio nga dili pa hingpit nga nakabig kang Cristo. Mireklamo sila sa awtoridad ni Pablo sa pagwali. Busa, nagpadala siyag sinugo nga napasakitan pag-ayo sa taga Corinto, kay dunay uban nila nga dayag nga nakigbatok sa apostol.

Agig tubag, gisulatan sila ni Pablo nga puno “sa kaguol ug kasakit “ (2:4) nga nag-awhag sa pagsunod kanunay sa katilingban. Gidala ni ni Tito, ang pinalabing tinun-an ni Pablo nga nagmalamposon sa misyon. Ang taho ni Tito nakaaghat ni Pablo sa paghimo ining ikaduhang sulat alang sa taga Corinto (gani ikatulo o ikaupat na ni).

Unsay nia ini? Unsay gibati ni Pablo bahin sa taga Corinto ug unsa kabug-at ang iyang gigantes gumikan sa kagahi nilag ulo? Dili kaayo ni grabi, apan dili sab tiaw. Maglisod si Pablo pagpadayag sa kaugalingon nga dili molakbit paghigot ni Cristo. Tawo siya nga dili mahimutang. Nagtinguha siya nga masabtan ug higugmaon; apan natuhopan siya pag-ayo sa gugma ni Cristo, nga dili niya ikapadayag ang iyang pagduda ug pagsaway kon dili apilan og lawom nga wali bahin sa pagtoo. Sa pagpanalipod niya sa kaugalingon nindot siyag nasulat bahin sa pagsangyaw sa Ebanghelyo ug sa kahulogan sa pagkaapostol ni Cristo.

1 ¹ Gikan ni Pablo, apostol ni Cristo Jesus sa pagbuot sa Diyos, ug ni Timoteo, among igsoon, ganha sa simbahan sa Diyos sa Corinto ug sa tanang santos sa tibuok Acaia: ² ma-dawat unta ninyo ang grasya ug ka-linaw sa Diyos, atong Amahan, ug ni Cristo, ang Ginoo.

Bulahan ang Diyos

- ³ Dayegon ang Diyos, ang Amahan ni Cristo Jesus, atong Ginoo, ang la-bing maluluy-ong Amahan ug Diyos sa tanang kabulahanan! ⁴ Nagdasig siya nato sa tanan tang pagsulay aron mag-dasig ug makahupay ta sa gisulayan sa bisag unsang pagsulay.

- ⁵ Sama nga ang mga pag-antos ni Cristo mibuhagay kanato, ang dako pod nga kahupayan milukop nato. ⁶ Kon gisakit mi tungod ninyo, alang ni sa inyong kahupayan ug kaluwasan. Nalipay pod mi alang ninyo aron ma-kaantos mo ug makatagatam sa sama sa among mga pag-antos. ⁷ Ang among paglaom alang ninyo lig-on kaayo. Sama nga nakaambit mo sa among pag-antos, makaambit sab mo sa among kahupayan.

- ⁸ Mga igsoon, buot mi nga inyong masayran ang pipila sa kalisdanan nga among naagian sa Asia. Na-hugno mi; ug hilabihan gani, labaw sa among

maagwanta. ⁹ Nawad-an mi sa tanang paglaom nga mabuhi pa. Amo nang nabati ang patik sa kamatayon. Apan nahitabo ni aron dili na mi magsalig sa kaugalingong kondili, sa Diyos nga nag-banhaw sa minatay, ¹⁰ nagpalingkawas namo sa makamatayng kakuyaw ug nagpadayog himo sa ingon. ¹¹ Apan kinahanglan nga tabangan mi ninyo sa pag-ampo. Kon ang maong panabang makab-ot tungod sa pangamuyo sa daghan, daghan sab ang magpasala-mat sa Diyos sa maong ngalan.

Ang mga laraw ni Pablo

- ¹² Ikapasigarbo namo nga ang among tanlag nag-ingon nga naka-puyo mi ining kalibotana sa kayano ug kaminud-anon. Wala mi madala sa mga tawhanong tinguha kondili, sa grasya sa Diyos, labi na mahitungod ninyo. ¹³ Walay tinagong katuyoan sa akong sulat gawas sa inyong mabasa ug masabot. ¹⁴ Naglaom ko nga ang dyotay ninyong nasabtan karon, ma-sabtan ra unya sa hingpit. Busa, ipasi-garbo mi, kay ipasigarbo pod mo namo sa Adlaw sa Ginoong Jesus.

- ¹⁵ Ubag pasalig, buot kong mouna pagduaw ninyo. Mahimo ni nga dobling panalangin alang ninyo. ¹⁶ Gikan dinha, naghunahuna ko pag-adto sa Macedo-nia unya, pagbalik ngaha aron maka-

- **1.3** Sa pagsugod pa lang, gihulagway dayon ni Pablo alang sa taga Corinto ang iyang kahimtang isip apostol nga nadiindiin, gilutos, ug masakiton. Samtang naanad sila sa dinatong pagkinabuhi, ug mapagarbohon sa dako nilang katilingban, ug kanunayang nagpaabot og lantip nga magsasangyaw, si Pablo miambit sa kasakitang kamatayon ni Cristo. Iyang gitinguha nga makaamgo sila ug makasinati sa matuod nga kalipay sa Diyos dihang sila na sab ang mag-antos alang sa Ginoo.

- Ang "Hupay" kadaghan balikbalika ining sulata. Wala ni magpasabot nga gitudloan ta sa pagpailob kanunay. Ang kahamugaway nga ihatag sa Diyos nagpasabot nga ipasinati sa Diyos ang iyang presensya sa aktibong nagbuhay sa angayng buhaton. Sa kalisdanan, dili damhon nga moabot nila ang maayong balita (7:6) o ang kalipay sa Diyos nga maghupay ug mag-alima sa kahingawa ug kapaat. Ang Diyos wala mopak-gang sa mga pagsulay, apan nagpasinati sa gugma ug gahom nga nakahupay sa apostol.

- **12.** Ang gisaad ni Pablo pagduawg balik sa Corinto nga wala mahinayon, gilain pagsabot sa taga Corinto. Mao nga gipasabot sila ni Pablo nga ang iyang mga plano dili tumotumo, kay tawo siya sa Diyos ug dili maghimuhimog kinaugalingong mga desisyon sama sa uban. Kay mitahan na man siya sa kaugalingon kang Cristo, gipamalangan ninya ang iyang mga desisyon sa lamdag sa Espiritu. Busa, dili siya daling mobakwi sa mga pulong, ni magdalidalig desisyon.

- *Diha niya...*(b. 20). Gituman sa Diyos ang iyang mga saad sa pagpadala sa iyang Anak. Apan nagbuhay sab si Cristo sa gipabuhay kaniya sa Amahan unya, mitangdo siya sa plano sa Amahan. Gikan ana gipakita ni Pablo ang sang-potanan sa pagkakristyanos. Sa bunyag gilatok nato ang unang pagtangdo kang Cristo. Sa matag Eyuokristiya gisubli nato ang mao rang pagtangdo. Ang pag-ingog "Amen" sa pag-ampo nagkahulogag "Oo, tinuod na". Ang suk-wahi ining tanan mao ang sala nga pareho ra sa pag-ingog: "dili" kang Cristo.

pagikan mo nako para sa Juda. ¹⁷ Ako ba ning gilaraw sa walay paghuna-huna? O giusab ko ba ang akong gimbut-an sa paaging dinalidali, gani ingon nga napiit ko sa Oo ug sa *Dili*?

¹⁸ Ang Diyos nasayod nga ang among pagpakiglambigit ninyo dili Oo ug *Dili*. ¹⁹ Sama sa Anak sa Diyos, si Cristo Jesus, si Silvano, Timoteo ug ako, ang among giwali dili Oo ug *Dili*. Alang niya Oo ra gyod. ²⁰ Diha niya ang tanang saad sa Diyos na Oo. Nag-ingon sab ta sa iyang ngalan: *Amen!* ug nagpasalamat sa Diyos. ²¹ Ang Diyos naglig-on nato diha ni Cristo. Gihilogan ta ug gipatikan ²² sa kaugalingong patik, sa iyang paghatag sa Espiritu sa atong kasingkasing.

Naghisgot si Pablo sa usa ka iskandalo

• ²³ Ang Diyos nasayod, ug nanumpa ko ninyo sa kaugalingong kinabuhi nga wala ko mobalik sa Corinto aron dili mo mahasol. ²⁴ Wala ko maghuna-huna sa pagharihari sa inyong pagtoo kondili, sa pagdungag sa inyong kalipay. Kay bahin sa pagtoo, nakabarog na mo nga lig-on.

2 ¹ Busa, wala ko mopadayon pagduaw kay masamok na pod mo. ² Kon nakapaguol ko ninyo, kinsay molipay nako kon dili kamo nga akong giguol? ³ Hinumdomi ang akong gisulat: “Inig-anha, dili unta ko maguol tungod ninyo, nga molipay nako.” Misalig ko sa tanan. Nagtoo ko nga ang akong kalipay, kalipay pod ninyong tanan.

• 23. Dinhi naghisgot si Pablo sa una niyang mga sulat nga gihisgotan sa pasiuna. May purohan nga ang sulod adto, mabasa nato sa ulohan 10 ngadto sa 13 ining “Ikaduha”. *Wala sa akong hunahuna ang pagharihari sa inyong pagtoo (1:24) basaha ang 10:5-6. Inig-anha, dili unta ko maguol tungod ninyo (2:3):* basaha ang 12:21.

Pahumot ni...(b. 16). Sama nga si Cristo nagbahinbahin sa mga tawo, ingon sab ini ang Ebanghelyo. Dili tungod sa mensahe nga ilang gilantogian, apan sa “kahumot” o sa kristohanong pagkinabuhi. Ang uban buot manghawid sa naandan nila, ug dili pa sila andam pagtahan sa kaugalingon; gilantaw nila ang pagkristiya-

⁴ Dako kaayo ang akong kaguol ug kahingawa sa pagsulat ko ninyo, mao nga nakahilak ko. Wala koy tuyo pag-sakit ninyo. Ang ako lang nga makahibalo mo sa kadako sa gugma ko kaniyo.

⁵ Kon dunay nakasakit nako, dili ako ang gipasakitan kondili, sa dyotay lang, kamong tanan. Ug dili ko buot nga masobrahan. ⁶ Ang silot nga iyang nadawat gikan sa kadaghanan igo na alang niya. ⁷ Karon kinahanglan nga pasayloon ug hupayon siya ninyo aron dili maluya sa tumang kaguol. ⁸ Busa, hangyoon tamo paglig-on sa inyong gugma kaniya.

⁹ Mao ni ang akong tuyo pagsulat ninyo: aron masulayan mo ug masayaran nako kon nagtahod ba mo sa tanan. ¹⁰ Ang inyong gipasaylo, pasayloon pod nako. Ug ang gipasaylo, kon duna koy angayng pasayloon, gipasaylo tungod ninyo atubangan ni Cristo. ¹¹ Basin unyag magpahimulos nato si Satanas, kay nasayod ta sa iyang mga laraw.

Kahumot ta ni Cristo

¹² Busa, miadto ko sa Troade aron pagwali sa Ebanghelyo ni Cristo. Ang Ginoo mibukas sa mga pultahan alang nako. ¹³ Apan wala ko mahimutang, kay wala ko makaplagi didto si Tito, akong igsoon. Busa, nanamilit ko nila ug miadto sa Macedonia.

¹⁴ Salamat sa Diyos, nga nangulo nato sa pagsunod nga mahimayaon kang Cristo! Pinaagi nato nagpakaylap

nos nga daw kamatayon ug kawang nga pag-sakripisyo. Sa laing bahin nasina ang uban sa talagsaong gahom nga naglig-on sa magtotoo taliwala sa kalisdanan ug pagsulay; kay nasayran nila nga naa dinha ang kinabuhi.

... *kinsay angayan* (b. 17)? Nakita sa apostol nga dili siya angay sa misyon. Buot niya nga maila si Cristo sa tanan ug ang kahayag sa gugma pinaagi niya, apan daghan pa siyang kakulangan. Sa laing bahin ang mining mga apostol dili maghunahuna ining mga butanga, buot lang dayon nga uyon-uyonan sila aron *makapangwarta gumikan sa pulong sa Ginoo*. Gitabonan nila ang kamatuoran busa, walay nanglutos nila.

siya sa tanang dapit sa kahibalo bahin niya nga daw pahumot. ¹⁵Pahumot ta ni Cristo nga ibayaw ngadto sa Diyos sa naluwas ug sa nawala. ¹⁶Alang sa naulahi, nagkahulogan nig kamatayon ug nagdala nila sa kamatayon. Alang sa uban, pahumot ni sa kinabuhi ug nagdala nila sa kinabuhi.

¹⁷Apan, kinsay angayan sa maong panawagan? Sahi sa daghang nang-warta ginamit ang pulong sa Diyos, matinud-anon ming nagsulti. Isip pinala sa Diyos nagwali mi ni Cristo, sa inyong atubangan.

Ang mga ministro ni Cristo

3 ¹ Nagdayeg ba ko sa akong kaugalingon? O, kinahanglan ba nga mopakita ko ninyog mga sulat sa rekomendasyon, sama sa inyong gibuhat? ² Kamoy sulat nga gihambin namo sa kasingkasing, nga mabasa ug masabtan sa tanan. ³ Tinuod, kinsay makalimod nga mga sulat mo ni Cristo nga among gisulat, sinulat dili sa tinta kon-

dili, sa Espiritu sa buhing Diyos; kinulit dili sa papan nga bato kondili, sa kasingkasing sa mga tawo.

⁴ Mao ni ang among pagsalig atubangan sa Diyos, salamata ni Cristo! ⁵ Wala mi mangahas paghunahuna nga ang among trabaho gikan sa among katakos. Nasayod mi nga ang among kabatid gikan sa Diyos. ⁶ Gi-himo mi niya nga mga ministro sa bag-ong kasabotan nga wala mag-agad sa sinulat nga balaod kondili, sa Espiritu. Ang sinulat nga balaod mopatay. Apan ang Espiritu maghatag og kinabuhi.

⁷ Ang pag-alagad sa Balaod nga nakulit sa mga bato nagdalag kamatayon, gialirongan hinuog himaya. Nasa-yod ta nga ang mga Israelita dili makatutok sa nawong ni Moises. Ingon ana ang iyang kasanag nga lumalabay lang. ⁸ Unsa pa kaha kamahimayaon ang pag-alagad sa Espiritu? ⁹ Kon may himaya ang pagpahamtang sa silot, unsa pa kaha ang pag-alagad aron

• **3.1** Ang magwawali nga misupak ni Pablo nagpakitag mga sulat-rekomendasyon gikan sa katilingban o sa ubang apostol. Apan sa giingon na niya sa makadaghan, nagsalig si Pablo sa kaugalingong awtoridad isip apostol nga tinudlo ni Cristo mismo.

Ang mga pari sa mga pagano ug Judio, gitahod ug gipasidunggan pag-ayo sa mga tawo. Bisan sa Biblia gitamod ang nagtudlo sa Balaod sa Diyos ug abli si Moises nga midawat ini sa Sinai. Apan ang apostol ni Cristo labaw kay kanila.

Unsa pa kaha... (b. 8)? Sa gipakita ni Pablo sa Rom. 7:1-13, ang pagtudlo lang sa Balaod sama sa gibuhat sa mga paring Judio, dili makatabang sa mga tawo, kay makasasala man sila; dili sila motuman ini, ug angayng silotan. Samtang si Pablo nagdala sa magtotoo sa buhing pakig-ambitay uban ni Cristo ug sa iyang Espiritu aron nga sukad karon makaambit sila sa nabanhawng kinabuhi. Ang kaparian ug mga ministro sa Simbahan makatuman sa dako nilang buluhaton kon ang ilang mga pulong ug buhat makatabang pagpahigmata sa katawhan.

Sa mga tudling 7-13, naghigot si Pablo sa mga tradisyon nga mabasa sa Ex 34:29-35. Gipalutaw dinhi ang himaya nga naangkon ni Moises nga gihisgotan ni Pablo aron pagmatuod nga mas labaw ang apostoles. Dunay hisgot mahitungod ni Moises sa pagbalik gikan sa pagpakighimamata sa Diyos nga misidlak ang iyang panagway; apan giingon ni Pablo nga wala ni molungtad. Gitabonan ni Moises og belo ang

nawong tungod sa kasidlak sa Diyos, apan matud pa ni Pablo, kay naggamit man og belo, nagpasabot nga ang Diyos dili pa hingpit nga nagpadayag sa kaugalingon. Iyang gilabitan ang pagkabuta sa mga Judio nga wala makaila ni Cristo nga ilang Manluluwas: ang Biblia nagpabilig tinakpan nga basahon hangtod nga gipadayag kanato ni Cristo ang matuod ining kahulogan (Lc 24:27; Reb 5:1).

Sa pikas bahin ang kristyanos dayag nga namalandong sa Himaya sa Ginoo. Ang matag kristyano, kahayag ni Cristo; sa unang panahon ang binunyangan gitawag og “ang linamdagan”. Si Cristo miingon: dili mo magdagkot og suga aron lang tagoan, ibutang hinuon ni sa patonganan.

...naghupot ta... (b. 12). Mapangahason ni si Moises, ang magtutukod sa Judiong nasod ug ang kinalabwang makasulti bahin sa Biblia.

Sa Ginoo, ang espiritu... (b. 18). Kaduha ni sublia sa tudling 17 ug 18. Dili tuyo ni Pablo nga iparehas si Cristo sa Espiritu Santo, apan sa estilo ni niya paggamit sa mga pulong espiritu ug Espiritu. Ung unang relihiyon sa mga Judio, pulos pagtuman sa nasulat nga balaod. Ang ikaduha, ang iya ni Cristo, espiritu o gahom nga modala nato sa gugma, pinaagi sa kagawasanon: kining bag-ong espiritu makita diha ni Cristo. Ang Ginoo nga si Jesus, dili patayng tawo kansang tingog moabot kanato latas sa kasaysayan. Apan isip nabanhawng Ginoo, ang iyang Espiritu naglihok dinhi nato ug hinayhinayng nagbag-o nato.

makab-ot ang katarongan? ¹⁰ Kay bisan ang gihimaya makuhaan ini kon moabot na ang himaya nga labaw sa tanan. ¹¹ Ang nawala mahimayaon pod kaayo, apan labi pang mahimayaon ang nahibilin.

Ang belo ni Moises

¹² Sanglit naghupot ta sa igong ambisyon, madasigon pod ta kaayo. ¹³ Dili sama ni Moises *nga mitabon sa nawong og belo* aron ang mga Israelita dili makakita sa pagkahanaw sa lumalabayng kasanag.

¹⁴ Nabuta hinuon ang salabotan. Hangtod ining adlaw ang maong belo nahimong babag sa pagbasa sa Daang Kasabotan ug giwagtang diha ni Cristo. ¹⁵ Hangtod karon, inigbasa nila ni Moises ang belo nagpabilin sa kasingkasing. ¹⁶ Apan, alang sa *mobalik sa Ginoo, kuhaon ang tabil*. ¹⁷ Ang Ginoo espiritu. Hain gani ang espiritu sa Ginoo, tua sab ang kagawasan.

¹⁸ Apan kita nga wala magtaptap sa nawong ug nakakita na sa larawan sa himaya sa Ginoo, nausab sa iyang kamsamahan ug nasinati nato ang labi pang dakong himaya gikan sa Ginoo, ang Espiritu.

Ang bahandi diha sa mga kulon

4 * ¹ Busa, wala mi mabugnaw samtang among gituman ang pag-alagad nga sa kaluoy gihatag kanamo. ² Gisalikway namo ang kamatuorang natunga; wala mi magminarama; wala mi magtuis sa mensahe sa Diyos. Hinuona, pinaagi sa pagpadayag sa kama-

tuoran, naangkon namo ang pagtahod sa tanan atubangan sa Diyos.

³ Gani kon ang Ebanghelyo nga among giwali nagpabiling hanap, hanap lang ni alang sa nawala. ⁴ Ang dios ining kalibotana nagbuta sa salabotan sa wala motoo aron dili sila makakita sa kahayag sa mahimayaong Ebanghelyo ni Cristo, ang larawan sa Diyos. ⁵ Dili ang kaugalingon ang among giwali kondili, si Cristo Jesus isip Ginoo. Tungod ni Jesus nainyo ming sulugoon. ⁶ Ang Diyos nga nag-ingon: "Pagsigaa ang kahayag gikan sa kangitngit", nagpasiga sa kahayag sa atong kasingkasing aron mokaylap ug mabutyag ang Himaya sa Diyos nga nagsiga sa nawong ni Cristo.

⁷ Hinuon, atong gihuptan ang maong bahandi sa mga kulon aron kining walay tupong nga gahom dili isipong atoa kondili, sa Diyos. ⁸ Mga pagsulay sa tanang matang nag-abot-abot nato. Apan wala mo mawad-ig kadasig. ⁹ Nawad-an mig tubag, apan dili paglaom. Gigukod mi, apan wala pasagdi. Natumba, apan wala magun-ob. ¹⁰ Gidala namo bisag asa sa among pagkawatang ang pagkamatay ni Jesus. Sa ingon, ang kinabuhi ni Jesus mapadayag sab dinhi namo. ¹¹ Kay kita, ang mga buhi, sa walay hunong gitugyan sa kamatayon tungod ni Jesus aron ang iyang kinabuhi makita sa tawhanon tang pagkinabuhi. ¹² Sama nga ang kamatayon nag-obra dinhi namo, diha ninyo ang kinabuhi.

¹³ Among nadawat ang mao rang espiritu sa pagtoo nga gihisgotan sa Ka-

• **4.1** Importanting mapalutaw dinhi ang pipila ka paghulagway sa apostol sumala sa gihanay ni Pablo:

– Dili mi mabugnaw dayon ug mawad-ag kasibot.

– Dili mi mogamit sa mga lansis, ni magtuis sa mensahe sa Diyos.

– Dili mi labaw sa sulugoon.

– Madiskobrehan dinhi namo ang himaya sa Diyos nga misanag sa panagway ni Cristo.

– Gidala namo ang kamatayon ni Jesus aron nga ang iyang kinabuhi mapadayag dinhi namo.

– Tungod sa pagtoo, namulong mi.

... *ang maong bahandi...* (b. 7). Kasagaran

ipatumang sa Diyos ang iyang mga laraw ginamit ang kahimanan nga dili hingpit. Busa, naay mga pari ug mga yanong lumilihok nga nakahimog bayanihong mga buhat bisan pa sa daghang kakulangan.

...*gitugyan sa kamatayon...*(b. 11). Ang kamatayon sa apostol gikinahanglan aron magpabiling buhi ang mga mithi sa mensahimog gisangyaw. Kon maayong butang ang gibuhang sa usa ka grupo sa simbahan, dunay panglutos nga moabot o ang pagtahod sa mga pangulo kansang awtoridad masupak, bisag sayop ni ug dili makiangayon. Walay mabanhaw kon dili una mamatay.

sulatan nga nag-ingon: *Mitoo ko busa, misulti*. Nagtoo sab mi busa, nanulti. ¹⁴ Nasayod mi nga ang mibanhaw sa Ginoong Jesus mobanhaw pod namo uban ni Jesus. Dad-on mi niya uban ninyo sa iyang atubangan. ¹⁵ Sa kataposan ang grasya moabot ninyo nga labaw kamadagayaon. Dako ang pasalamat unya, tungod sa himaya sa Diyos.

Nangandoy ta sa langitnong puloy-anan

• ¹⁶ Busa, wala mi mawad-ig kada-sig. Hinunua, samtang ang among lawas naut-ot, ang kalag nabag-o matag adlaw. ¹⁷ Ang tinipsing nga kasakit nga lumalabay nag-andam namo alang sa tunhayng bahandi sa himaya nga hila-bihan kadako ug gani walay makatumbas. ¹⁸ Busa, wala na mi magtagad sa mga butang nga makita kon-dili, sa dili makita. Kay ang makita moagi lang. Apan ang dili makita molungtad sa kahangtoran.

5 ¹ Nasayod ta nga inigkadugta sa kalibotanong puloy-anan, o sa ato bang tolda, makapaabot tag balay gikan sa Diyos: langitnong puloy-anan nga dili ginama sa kamot sa tawo ug mohangtod. ² Hinunua, naghigwaos ta ug nag-agulo: Nganong dili man nato isapaw kining langitnong puloy-anan

• ¹⁶. ...*lawas naut-ot*... Ang among pagkatawo sa sulod. Gisubli ni Pablo ang napadayag na niya sa Rom 8:10-11. Didto, iyang gipakita nga nagkasukwahi ang unod ug ang espiritu; dinhi, ang pagkatawo nga makita ug ang pagkatawo sa sulod aron paghulagway sa kahimtang sa kristyanos nga nakasinati nag pagkabanhaw sa ti-buok pagkatawo; nga nagpadulong na sa laing pagkabanhaw -ang pagkabanhaw sa mga patay, bisag moagi una siya sa kamatayon.

Mamatay ta, kay ang kamatayon kabahin man sa atong kinabuhi, kay usa man ta sa makasasalang katawhan; ang kamatayon nga makita sa atong lawas (ang kame o ang pagkatawo nga makita). Apan ang pagkatawo sa sulod (o ang espiritu) magpadayon paingon sa makanunayong pagkabanhaw, kanunayng bukas alang sa kalihokan sa Diyos.

Moabot ang panahon, human sa kasakitan o sa katigulang o ubang hinungdan, nga mamatay sab ta sama sa nag-una nato. Mobyta ta sa bahin sa atong pagkatawo nga labing naa sa gawas; dili ni makaapil sa nabanhawng kinabuhi. Ngano man? Kay ang maong bahin sul-oban man og bag-ong bisti aron mabanhaw nga dili moagi

sa atoa karon? ³ (Sa tinuoray, sigurado ba ta nga sa kalibotanong puloy-anan dili ta makaplagang hubo?)

⁴ Samtang nia ta sa atong tolda, nag-agulo ta sa lisod sagubangong kapalaran. Kay dili ta buot nga huboan sa maong sapot. Atong ipalabi nga sapa-wan ang atong gisul-ob aron ang mamatayng lawas lamnon sa tiunayng kinabuhi. ⁵ Kini ang tuyo sa Diyos alang nato. Gihatagan ta niya sa Espiritu isip pyansa sa atong dawatonon.

⁶ Busa, kanunay ming masaligon. Among nasayran nga samtang nagpuyo ta sa lawas, nagpalayo ta sa Ginoo. ⁷ Nagpuyo mi sa pagtoo, bisag wala makakita. ⁸ Apan nangahas mi pagpangandoy nga mas maayong mahimulang sa lawas aron makapuyo uban sa Ginoo. ⁹ Busa, kon among huptan o biyaan kining balaya, nagtinguha lang mi sa pagpahuot sa Ginoo. ¹⁰ Kay kitang tanan dad-on sa kahayag atubangan sa hukmanan ni Cristo. Didto ang tagsa tagsa makadawat sa angay niya sumala sa maayo o daotang binuhatan ining kinabuhia.

Ang tugon sa pagpakabuhi

• ¹¹ Sanglit nahibalo mi sa kahadlok sa Ginoo, gipaningkamotan namo ang

kamatayon: kay ang kamatayon dili normal alang sa anak sa Diyos.

Sa unang mga sulat ni Pablo masaligon kaayo siya nga makakita, samtang buhi pa, sa pagbalik ni Cristo ug sa Pagkabanhaw (1 Tes 4:15). Apan paglabay sa panahon, nagsugod siya pagduh-duha. Tingallg mabalik si Cristo kon siya ug ang giwalian niya patay na. Bisag nangandoy tag langitnong pinuy-anan o mahimayaong lawas nga giandam sa Diyos alang nato, sulod pa ta kaayo sa kalibotanong *pinuy-anan*, ang lawas, bisag sagabal ni ug lumalabay.

Itandi ang 5:8 sa Fil 1:23 ug Reb 14:13.

...*kanunay ming*... (b. 6). Bisag mga kristyano ta, dili gihapon mawala nato ang kahadlok sa kamatayon. Hinuon makamenos tingali nig kadyot sa nagtubo natong pagsalig nga makasulod ta sa kinabuhi. Ang Espiritu nagpadayag sa presensya sa Diyos dinhi nato, ug nasayod ta nga walay balaod sa kamatayon nga makabuntog sa maong presensya; kinsay makapahimulang nato sa gugma sa Diyos? (Rom 8:35-39).

• **5.11** Nagkalinlain ang pamaagi sa pagtan-aw sa pagtoo: ug lainlain pod nga bahin ang

pagdani sa mga tawo. Nagpuyo mi nga dayag sa tanan atubangan sa Diyos. Misalig ko nga sa inyong tanlag nasayod mog unsa gyod mi. ¹² Dili mi mosulay pag-angkog balik sa inyong pagtahod. Buot ming mohatag ug hinungdan nga makapasigarbo mo namo aron makatubag mo sa motan-aw lang sa mga hitsura ug dili sa kamatuoran. ¹³ Karon, kon nagsulti kog binuang, ang Diyos lang unta ang makadungog. Kon may unod ang akong gisulti, dawata ni alang ninyo.

¹⁴ Sa pagkatinuod, ang gugma ni Cristo naghupot nato. Nasayod ta nga kon namatay ang usa alang sa tanan, ang tanan sab mangamatay. ¹⁵ Nagpakamatay siya alang sa tanan aron ang mga buhi magpakabuhi dili alang sa kaugalingon kondili, sa nagpakamatay. Ug mabanhaw siya alang nila. ¹⁶ Busa, gikan karon, dili ilhon ang tawo sa tawhanong paagi. Ug bisag nailhan na nato

atong mahatagag gibug-aton. Alang ni Pablo si Cristo bantogang mensahero ug artesano sa pagpasig-uli.

Ang una niyang gitooan mao nga ang bag-ong panahon sa nabahinbahing katawhan nagsugod sa kamatayon ni Cristo.

Kon namatay...(b. 14), nagpasabot nga natalas niya ang tibuk kasaysayan ug kaalam sa katawhan nga una pa niya, ug karon, ang Diyos naglihok sa atong taliwala sa ubang paagi.

Gikan karon...(b. 16). Ang kristohanong pagtoo, dili lang bag-ong paagi pagtan-aw sa Diyos, apan naglangkob sa laraw alang sa bag-ong katilingban uban sa bag-ong kinabuhi: ang tinguha pagbutang sa kaugalingon, ginamit ang tanang pamaagi, alang sa pagpasig-uli sa katawhan. May daghang kristyanos karon nga nangilabot sa kalihokang politikanhon, uban sa lahig pagtoo. Igo na ba ni? Kinahanglang makomprontar ang proyekto sa partido sa kristohanong proyekto mahitungod sa tibuk katawhan ug pagpasig-uli.

...ang naa ni Cristo (b. 17). Una, kay giwagtang na niya ang mga babag nga nagbahinbahin ug nagklaseklase sa mga tawo. Basaha ang Gal 3:28 ug Ef 2:14-16. Dugang pa, dili tawhanong tinguha ang nagdumala niya, apan ang Espiritu sa Diyos: Gal 5:13-21.

Diha ni Cristo...(b. 19). Daghan ang ganahang moingon nga si Jesus, gugma. Tinuod na, apan dili ta kalimtan nga kining maong gug-ma tubag sa gugma sa Amahan nga nagtinguha sa pagpasig-uli nato: angay tang likayan ang paghunahuna sa masuk-anong Diyos nga gisulayan pagpuyoy ni Jesus (Rom 3:25).

kaniadto si Cristo sa iyang pagkatawo, ilhon ta siya karon sa laing paagi.

¹⁷ Sa mao gihapong katarongan, ang naa ni Cristo, bag-o nang binuhat. Alang niya ang karaang binuhatan napapas na. Bag-ong kalibotan na ang kaniadto. ¹⁸ Kining tanan buhat sa Diyos. Diha ni Cristo mipasig-uli kanato ang Diyos sa iyang kaugalingon. Ug iyang gitugyan namo ang pag-alagad sa pagpasiguli. ¹⁹ Diha ni Cristo ang Diyos mipasig-uli kaniya sa kalibotan. Wala na niya panumbalinga ang mga sala sa katawhan. Gitugyanan mi sa pagwali sa mensahe sa pagpasig-uli.

²⁰ Busa, nia mi nga mga sinugo sa ngalan ni Cristo ingon nga ang Diyos nag-awhag ninyo pinaagi namo. Pakighusa sa Diyos. Kini ang among gipangayo sa ngalan ni Cristo. ²¹ Wala siyay sala. Apan gipapas-an siya sa Diyos sa atong mga sala. Sa ingon, diha niya nakaambit ta sa kabalaan sa Diyos.

Iyang gitugyan...(b. 18). Ang unang misyon sa matag kristyano dili ang pagkantag mga pagdayeg ug pasalamat sa Diyos, ni ang pagpuyo nga hayahay ug malinawon kondili, ang aktibong pangilabot sa tahas sa malukpanong pagpasig-uli, nga naglakip sa pagpanghimaraot sa mga in hustisya ug sala ug sa hinungpong nga pagbuntog ini, inubanan sa diwa sa kaisog, sa gugma ug sakripisyo. Ang Simbahan karon daghag ikasulti bahin ini, labi na sa pagsabot sa atong misyon ining sigloha, taliwala sa panagbangi ug kasamok nga nakasiak sa kanasoran.

Busa, nia mi... Dili lang ni alang ni Pablo ug sa apostoles. Alang pod ni nato kon miduyog-ambit ta sa masakiton o sa kabos nga nanginanglangan; aron, sa pagduda, duolon nato ang igsoon ug mugnaon ang espritu sa pagsalig sa ingon, atong makab-ot ang ingsoong pakigrelasyon bisag dunay kaparehan ang atong mga problema. Bisan pa ana, ang kasagaran nagpabilin sa paghinakog.

Wala siyay sala (b. 21). Gihinumdoman ni Pablo ang misteryo sa krus: Ang pagpasig-uli dili makab-ot kon walay mga boluntaryo nga mosakripisyo, andam nga mosagubang ug mopas-an sa mga pagdumot ug sala sa katawhan.

...bisag nailhan...(b. 16). Miingon si Pablo: kon ato siyang nailhan sa karme, sa iyang pagkasiya sa tawhanong pagkasulti. Dinhi naghisgot si Pablo sa iyang mga kaaway nga nagtoo nga labaw sila, kay nailhan man nilag una si Jesus o paryenti sila. Ug miingon siya: *ilhon ta siya karon sa laing paagi* (o, laina ang inyong pagtan-aw niya). Dili importanti kon paryenti ta niya o dili, hinuon motoo ta tungod sa iyang pagkabanhaw ug dawaton ta Siya isip anak sa Diyos.

6 ¹ Ingog mga sulugoon sa Diyos, naghangyo mi: Ayawg kawanga ang grasya sa Diyos nga inyong nawat. ² Ang Kasulatan nag-ingon: “*Sa tukmang panahon, nagpatalinghog ko ninyo, ug sa adlaw sa kaluwasan gitabangan tamo.*” Kini ang tukmang panahon; ang adlaw sa kaluwasan.

Ang mga pagsulay sa apostol

• ³ Nagmatngon mi sa dili paghatag og higayon ni bisag kinsa pagpalukapa ug pagsaway sa among misyon. ⁴ Hinunoo, gimatud-an namo nga tinuod ming mga ministro sa Diyos sa tanang paagi, diha sa among pag-antos sa daghang pagsulay, kalisdanan, kasa-mok; ⁵ sa latos, pagkabilanggo, kagubot, kakapoy, mga gabiing walay tulog ug adlawng walay kaon.

⁶ Ang mga tawo makamatikod sa tarong tang kinabuhi sa kahibalo, pai-lob ug kaluoy, sa mga buhat sa Espiritu Santo, ⁷ sa tim-os nga gugma, sa mga pulong sa kamatuoran ug sa gahom sa Diyos. Sa ingon, nakigbisog mi ginamit ang hinagiban sa katarong, aron pag-asdang ug pagpanalipod. ⁸ Usahay gipasidunggan mi. Usahay pod, giin-sultohan, gisaway ug gidayeg. Unya, giisip nga bakakon bisag nagsulti sa kamatuoran; ⁹ nga wala mailhi bisag inila kaayo; nga patay bisag buhi; midangat kanamo ang mga silot, apan wala mi itugyan sa kamatayon hangtod karon. ¹⁰ Morag nasakitan, apan nag-pabiling malipayon. Morag kabos, apan daghan ang nabulahan namo.

Morag walay nahot, apan nia namo ang tanan.

¹¹ Mga taga Corinto! Nagsulti ko ninyo sa dayag. Gibuksan ko ang kina-ildman sa akong hunahuna. ¹² Gibuksan kog dako ang akong kasingkasing alang ninyo, apan wala mo mahimutang, kay tinakpan man ang inyoha. ¹³ Balosi sa samang paagi – nagsulti ko ninyo isip akong mga anak – buksig dako ang inyong kasingkasing.

Ayawg pakiglambigit sa sala

• ¹⁴ Ayaw paghimog dili angayng kasabotan uban sa wala motoo. Mag-kakuyog ba ang tarong ug ang daotan? Magkatipon ba ang kahayag ug ang kangitngit? ¹⁵ Magkauyon ba si Cristo ug si Satanas? Unsang matanga sa panag-ipon ang maangkon sa nanoo ug sa wala manoo? ¹⁶ Sa templo sa Diyos, walay lawak alang sa mga diosdios. Templo ta sa Diyos nga buhi. Matud pa sa kasulatan: *Moipon o mopuyo ko sa ilang taliwala; maila kong Diyos, ug sila maakong katawhan.*

¹⁷ Busa, *gawas sa ilang taliwala. Palayo nila, nag-ingon ang Ginoo. Ayawg hikap sa bisag unsa nga hugaw.* ¹⁸ *Ug magmaluuy-on ko ninyo. Mainyo kong amahan. Sa ingon, maako mong mga anak, nag-ingon ang makagagahom nga Diyos.*

7 ¹ Kahigalaan, sanglit duna tay mga saad, limpyohan ta ang kaugalingon sa tanang hugaw sa lawas ug kalag. Hingpitan ta ang buhat sa pagkabalaan sa kahadlok sa Diyos.

• **6.3** Ang timailhan sa apostol ni Cristo mao ang bahandi nga iyang gidala sa lumo ug ma-initong kalag ug ang igoigo lang nga kahimanan nga magamit. Busa, timaan siya sa panagbangi alang sa katawhan. Dihang misulti si Pablo bahin sa sagubangonon, wala Niya tagoi ang garbo ug baroganan: *...apan daghan ang nabulahan namo... nia namo ang tanan.* Kining mga mabulukong hangyo nagsugod sa bersikulo 11-13 ug gipadayon sa 7:2-16.

• **14.** Kining tekstoha nakabalda sa dagan sa wali gikan sa 6:13 nga gipadayon sa 7:2. Unsay kahulogan ining kalit nga awah ni Pablo paglikay sa mga tawong daotan.

Sa unang sulat alang sa taga Corinto (1 Cor 5:9), gihinumdoman ni Pablo ang kaniadtong mensahe nga nag-awhag sa dili pagpakigsandurot sa mga badlongon. Dunay dakong purohan nga kining teksto nga gisukup sa wala mailhing tawo, nakuha sa maong mensahe. Si Pablo mismo namahayag og unsaon pagsabot kining mga tudlinga sa pag-ingon sa 1 Cor 5:10-11: “Wala ko magpasabot sa mga imoral nga dili sakop sa Simbahan... Kon mao pa na, kinahanglang mobiya mo ining kalibotana. Ang akong gipasabot mao nga maglikay mo ug dili mosagulsagol sa nagtawag sa kaugalingon nga mga igsoon, apan unya, mga imoral.”

*² Hatagi mig luna sa inyong kasingkasing. Wala mi makapasakit o makadaot ni bisag kinsa; wala miy gimlimbongan.³ Wala ko mosulti ini aron pagsilot ninyo. Bag-o pa kong nagingin nga gimahal tamo aron magkahiusa ta sa kinabuhi ug kamatayon.⁴ Dako kog salig ninyo. Gani mapasi-garbohon ko ninyo. Nadasig kaayo ko. Naghingapin ang akong kalipay bisan pa sa tumang kapait.

⁵ Hibalo ni nga sa pag-adto ko sa Macedonia, wala koy pahulay. Nata-gamtaman ko ang tanang matang sa kalisod: kasamok sa gawas ug kahadlok sa sulod.⁶ Apan ang Diyos nga nagdasig sa mapaubsanon mihupay nako pinaagi ni Tito,⁷ dili lang tungod sa iyang pag-abot kondili, sa inyong pag-abiabi niya. Gisuginlan ko niya sa lawom ninyong pagbati alang nako. Nahingawa mo sa nahitabo ug nabalaka bahin nako, ug nalipay kog dako.

⁸ Kon nasakitan mo sa akong sulat, wala ko magbasol. (Nagbasol tingali, kay nakita nako nga daklit lang ang inyong kaguol.) Apan karon nalipay na ko,⁹ dili tungod sa inyong kaguol kondili, sa inyong pagbasol gumikan sa kaguol nga gikan pod sa Diyos. Sa ingon, walay daotang midangat ninyo tungod nako.¹⁰ Ang kaguol gikan sa kalibotan nagdala sa kamatayon.¹¹ Tan-awa unsay nahimo kaninyo

ining kaguol gikan sa Diyos: ang kahingawa kanako!, ang pagpangayog pasaylo, ang kalagot ug kahadlok! Ang tinguha sa pagpakigkita nako sa pag-usab ug sa paghatag nako hustisya!

Namatud-an ninyo nga wala moy sala ining butanga.¹² Sa pagkatinuod, nagsulat ko dili tungod sa nakasala o nasad-an kondili, aron makaamgo mo sa inyong kahingawa alang nako atubangan sa Diyos.¹³ Nadasig ko ini.

Gawas pa, talagsaon ang akong kalipay sa pagkakita ko ni Tito nga nahimuot kaayo tungod sa inyong pagdasig.¹⁴ Wala koy katarongan sa pagbasol, kay gidayeg tamo kang Tito.¹⁵ Misamot siyag mahal ninyo. Naghandom siya sa inyong kamasinugtanon ug sa inyo pod nga pagdawat niya sa dakong pagtahod ug pagpaubos.¹⁶ Nalipay ko, kay sa tinud-anay makapasigarbo ko ninyo.

Ang hinabang

8 *¹ Buot ko nga masayod mo karon sa gasa sa diyosong grasya sa mga Simbahan sa Macedonia.² Samtang gisamok sila ug gigukod pag-ayo, naghingapin ang kalipay. Ang tumang kakabos nabahandi sa kamanggihatagon.

³ Sumala sa ilang maabot, gani labaw, nagtinguha sila pagtabang sa mga santos.

• **7.2 Hatagi mig luna...** (b. 3). Nagpaila lang ni sa kamabination ni Pablo. Misyonaryo siya nga dili mahimutang; dili mawad-ag kasibot ni moilag kaparoton, apan luno kaayog kasingkasing ug mabug-atan pag-ayo kon lansisan siya o pasakitan. Sa tibuko nga pagtahan sa kaugalingon alang sa nakabig, nangandoy siya nga sabton ug higuomaon.

Gihinumdoman dinhi ni Pablo ang hitabo nga gihisgotan sa pasiuna. Salamat sa sulat ni Pablo, nga tingalig sakit ra, nakabig niya ang taga Corinto. Misunod sila ni Pablo ug naglagot sa iyang mga kaaway.

• **8.1** Sa tuig 48, dunay dakong gutom sa Juda ug sa Jerusalem (Buhat 11:28) tungod sa menos nga ani sa miaging tuig, (tuig sa Pahulay kanus-a ang mga Judio dili magtanom aron makapahulay ang yuta). Aron pagsulbad ining kahimtanga, giorganisa ang hinabang nga ekonomiko alang sa kristyanos sa Jerusalem.

Wala madugay sa unang konsilyo sa Jerusalem sa tuig 49 ngadto sa 50, misaad si Pablo nga dili pasagdan ang mga igsoon sa Jerusalem sa iyang misyon sa mga paganong nasod (Gal 2:10). Giawhag ni Pablo ang mga Simbahan sa Corinto ug sa probinsya sa pagtabang, ug walay mibalibad.

Wala gamita ni Pablo ang pulong koleksyon ining mga kapitulo. Gihisgotan hinuon niya ang kagawason ug ang himaya sa kamanggihatagon. Mas gasa ni sa mohatag kay sa modawat.

Gipaniguro ni Pablo nga maampingan ang koleksyon nga dagkog kantidad. Gipiyal ni aron bantayan ug ampingan sa kasaligan sa katilingban.

Gipasabot ni Pablo ang kahamili sa kamanggihatagon ug sa gugma ining balaanong buhat ug nga mas dakong grasya ang paghatag kay sa pagdawat.

⁴Nangayo sila ining pabora; namugos pa gani; ⁵ug labaw sa akong gipabot, mitugyan sila sa kaugalingon sa pagbuot sa Ginoo ug sa atoa, pinasubay sa kabubut-on sa Diyos. ⁶Sa ingon, akong giaghat si Tito sa paghuman diha ninyo ining buhata sa grasya nga iya nang nasugdan. ⁷Nanghawod mo sa tanan: Sa mga gasa sa pagtoo, sa pagsulti ug sa kahibalo. Nagpakabana mo sa tanang kawsa. Labot pa, primero mo sa akong kasingkasing. Panghawod pod mo sa maalagarong panghatag.

⁸Dili ni sugo. Ibutyag ko ang pagbuot sa uban sa pagmatuod sa inyong kahingawa alang sa mga igsoon. ⁹Nasayod mo sa kamanggihatagon ni Cristo Jesus, atong Ginoo. Bisag adunahan, nagpakakabos siya aron maadunahan mo pinaagi sa iyang kakabos.

¹⁰Ingsugyot ko ini sanglit kamoy unang mibulig, ug misugod sa maayong proyekto sa miaging tuig. ¹¹Busa, taposa ni, sumala sa inyong gimbut-an sa dakong kasibot. ¹²Kon dunay maayong kabubut-on, dawaton ang inyong ihatag. Walay naninguha sa wala ninyo.

¹³Wala ko magpasabot nga ang uban magpahayahay ug kamoy mabugatan. Paningkamoti ang pagkab-ot sa kaangayan. ¹⁴Sa pagkakaroon, hatag sa inyong kabuhong alang sa ilang kakulangan. Sila sab, sa ilang paagi, mobalos ninyo sa ilang kabuhong alang sa inyong kakulangan. ¹⁵Unya, magkaangay ra mo ug matuman ang giingon sa kasulatan: *Alang sa dunay daghan, walay kapin; alang sa dunay dyotay, walay kakulangan.*

¹⁶Bulahan ang Diyos nga naglamdag ni Tito sa pag-amuma ninyo pagayo. ¹⁷Wala lang siya mamati sa akong pangamuyo kondili, mianha ug nakigkita siya ninyo sa kaugalingong kabu-

but-on. ¹⁸Nagpadala ko uban niya sa igsoong gitamod sa mga simbahan sa buluhaton bahin sa Ebanghelyo. ¹⁹Labot pa, gitudlo siya pagpanaw uban namo alang ining balaang buluhaton nga among gituman alang sa himaya sa Ginoo ug sa kaugalingon namong kadasig.

²⁰Nakahukom mi sa pagbuhat ni aron walay makaduhaduha namo bahin ining hinatag nga salapi nga among gihuptan. ²¹*Maningkamot ta nga malimpyo ang tanan dili lang atubangan sa Diyos kondili, sa mga tawo.* ²²Among gipauban ang laing igsoon nga sa makadaghan nagpakita sa kadasig. Labaw siya kamadasigon karon tungod sa iyang pagsalig ninyo.

²³Busa, naa uban ninyo si Tito, among kauban ug ministro nga molalagad ninyo. Uban niya, naa ang atong mga igsoon, mga tinugyanan sa mga simbahan ug himaya alang ni Cristo. ²⁴Pakitaag giunsa ninyo sila paghigugma. Matud-i atubangan sa mga simbahan ang tanang maayo nga akong gisulti nila bahin ninyo.

9 ¹Wala kinahanglana nga sulatan tamo bahin sa hinabang alang sa mga santos. ²Nahibalo ko nga naikag mo. Tungod ini gidayeg tamo didto sa Macedonia. Nag-ingon ko: “Sa Acaia andam na sila sa pagtabang sa miagi pang tuig.” Ang inyong kadasig nakaaghat sa kadaghanan nila. ³Busa, akong gipadala kining atong mga igsoon. Hinaot nga ang tanan kong pagdayeg dili makawang ining higayona. Mangandam unta mo sumala sa akong giingon. ⁴Kon dunay taga Macedonia nga mokuyog nako hinaot nga dili mo maabtang nagtanga. Pagkadako unyang kaulawa nako ug tingali ninyo – human sa tumang pagsalig.

• **9.1** Gisubli dinhi paghisgot ang hinabang nga morag wala mahisgoti sa miaging kapitulo. Dunay naghunahuna nga samtang nagsulat si Pablo sa taga Corinto aron sa pagpangayog hinabang (kap. 8), nagsulat pod siyag lain alang

sa mga simbahan sa Acaia, probinsya sa Corinto. May dakong purohan nga sa ulahing panahon, gibutang ni sa kataposan sa sulat, kay parehas ra mag tema (kap. 9).

⁵ Busa, nakahunahuna ko paghang-ya sa atong igsoon pag-una namo ug pagpakigkita ninyo aron pag-organisa ining balaang gimbuhaton nga inyong gisaad, gikan sa inyong kamanggihatagon, dili kay gisugo.

⁶ Hinumdomi nga ang dyotay rag gipugas, dyotay pog anihon. Apan daghag anihon ang daghag gipugas. ⁷ Mohatag ang tanan sumala sa kabubuton, ug dili magdikidiki daw pinugos. *Ang Diyos nahigugma sa sayong mohatag.* ⁸ Makapuno Siya ninyo sa grasya aron dili mo makulangan sa bisag unsa. Makahupong siyag kabtangan ni bisag kinsa tungod sa maayong binuhatan.

⁹ Ang Kasulatan nag-ingon: *Nag-apud-apod siya: Mihatag siya sa mga kabos; ang mga maayog binuhatan magpadayon hangtod sa kahangtoran.* ¹⁰ Ang Diyos nga naghatag og liso sa namugas, mohatag sab og tinapay nga makaon. Mopadaghan siya sa liso alang ninyo ug sa bunga sa mga maayong buhat. ¹¹ Maadunahan unta mo sa tanang paagi ug makapanghatag nga walay sukodsukod. Pinaagi namo

ang inyong ihatag mahimong pasalamat sa Diyos.

¹² Kining balaan nga pagtabang, human makahatag sa mga santos sa gikinahanglan, mosangpot sa dakong pasalamat sa Diyos. ¹³ Mosulay ni nila. Magpasalamat sila, kay mituman mo sa sugo sa ebanghelyo ni Cristo ug sa pagpaambit nila ug sa tanang katawhan. ¹⁴ Mag-ampo sila sa Diyos alang ninyo ug mobati, kay ang grasya sa Diyos nagtugob ninyo.

¹⁵ Oo, pasalamti ang Diyos tungod sa dili matukib niyang gasa!

Ang panagang ug tambag ni Pablo

10 ¹ Ako, si Pablo mismo, nangamuyo ninyo sa kamapaubsanon ug kamaluluy-on ni Cristo. Ang Pablo “mahadlokon sa taliwala ninyo ug isog sa layo!”

² Ayaw kog puga pag-inisog inigabot nako. Kay disidido ko, ug gani mangahas pagpakigbatok sa pipila nga nagtoo nga kalibotanan ang akong pagkinabuhì. ³ Bisag nagkinabuhì ko sa ingon, dili ko makigbisog alang ini.

⁴ Ang among hinagiban dili tawha-

• **10.1** Kining mga ulohan 10 ngadto sa 13, lahig tonada sa mensahe sa pasig-uli sa unang bahin ining sulata. Tingali una pa ning nasulat sa kapitulo 1 ngadto sa 12, adtong may mga sakop sa katilingban sa Corinto nga mirebeldi niya.

Kadtong dili makadawat sa pagkaapostol ni Pablo nag-ingon nga *ang iyang sulat ugdang ug gamhanan... apan siya mismo, walay pamarog ug dili maayong mosulti (10:10)*. Mao ra ni ang naghisgot sa pagkatawo ni Pablo sa Bag-ong Kasabotan.

Walay kapasikaran ang giingon sa mga kaaway nga si Pablo huyang, kay gani matay-og ug masamok man ang matag syudad nga iyang madauw.

Ayaw kog puga...(b. 2). Giangkon ni Pablo ang katungod ug awtoridad isip apostol. Kon wala motoo ang taga Corinto nga pinadala siya ni Cristo, diin man nila madawat ang ilang pagtoo ug ang gasa sa Espiritu Santo?

Nagsulti si Pablo bahin sa iyang gahom ug sa hinagiban nga nagdalag hulga. Dayag na nga ang gamhanang *hinagiban sa Diyos nga molumpag sa mga kota, mao ang pulong sa Diyos. Ang pulong sa Diyos nagpahimugso sa mga kristohanong katilingban ug maghatag nilag gahom sa pagpabiling hiniusa ug lig-on nga moatubang sa mga kaaway. Ang Ebanghelyo mao ang “gahom sa Diyos” ug kon*

isangyaw ni nga may kaisog ug gahom, ang mga pwersang mosupak ini mapukan.

Naglakip hinuon ni sa gahom nga espirituhanon ni Pablo. Ang lig-on pagtoo, ang gahom sa iyang pulong, ang kaamgohan sa misyon, kining tanan nakapatay-og sa taga Corinto: Kabahin sab sa kinaiya sa apostoles ug mga propeta ang paghulga usahay tungod ug sa ngalan sa Diyos, kinsa dayag nga nangilabot aron pagpakita nga husto sila. Mao ni ang nahitabo ni Ananias ug Safira atubangan ni Pedro.

Gitandi ni Pablo ang kaugalingon sa iyang mga kaaway ug kaatbang, ug gipakita ang iyang awtoridad isip Apostol: Gitawag siya ni Cristo:

– Siyag nag-umol sa katilingban sa Corinto;

– Naila siya sa tanang pag-antos alang ni Cristo;

– Naila siya sa iyang mga gasa sa Espiritu, ug pipila ini napadayag sa taga Corinto mismo;

– Bisag wala siya maghisgot ini, nahiusa si Pablo sa ubang apostol ug ni Pedro (Gal 2:9). Mahitungod sa pagkatinawag, giingon ni Pablo nga walay bisag kinsa nga mahimong apostol, kay gusto niya. Kinahanglag ipadala siya sa Simbahan. Karong panahona diin napilupilo ang daghang sekta ug ang nagkabangi nga mga simbahan, angay silang pangutan-on kinsay nagpadala sa ilang magwawali.

non apan, salamat sa Diyos, gamhanan alang sa pagguba og mga kota. Mangguba mig mga katarongan ug mapahitas-ong hunahuna ⁵ nga supak sa kahibalo sa Diyos. Among gipugos ang tanang panabot sa pagsunod ni Cristo. ⁶ Andam ko pagsilot sa tanang masupilon, kay kinahanglang magtahod mo sa hingpit.

⁷ Tan-awa ang mga butang sa ilang pagkasila. Kon ang usa ka tawo nagtoo nga kang Cristo siya, maghunahuna unta siya: sama nga kang Cristo siya, ako sab iya ni Cristo. ⁸ Bisag mora kog naglaom pag-ayo sa gahom nga gihtagat kanako sa Ginoo aron pagtukod ninyo ug dili aron pagguba, dili ko maulawan tungod ini. ⁹ Ayawg hunahuna nga makahadlok ko ninyo sa mga sulat lang. ¹⁰ “Ang iyang mga sulat ug-dang ug gamhanan,” nag-ingon ang pipila, “apan siya mismo, walay pamarog ug dili maayong mosulti.” ¹¹ Ingnon ko sila: “Pagbantay: ang akong gisulat gikan sa layo, mao poy akong buhaton inig-anha nako.”

¹² Nganong mangahas man mi pagpakigsama o pagtandi sa kaugalingon sa mga tawo nga nagpagarpar sa kaugalingong katakos? Mga buang! Gisu-kod nila ang kaugalingon sa kaugalingong sukod. Gitandi nila ang kaugalingon kanila mismo. ¹³ Apan kami, dili namo palab-anan ang among hambog. Dili namo lapason ang sukod nga gitakda kanamo sa Diyos nga magsukod sab ninyo. ¹⁴ Wala namo palab-ani ang among gibuhat diha ninyo ingon nga naglapas sa sukod daw wala makaabot ninyo. Una ming miduol ninyo dala ang Ebanghelyo ni Cristo. ¹⁵ Inay nandangak diin naghago na ang uban, naglaom mi nga samtang nagtubo ang inyong pagtuo modako pod ang among pag-alagad sa walay paglapas sa utlanan.

¹⁶ Sa ingon dad-on namo ang Ebanghelyo unahan pa sa inyo nga dili makapanghilabot sa gihagoan na sa uban ug nga dili mangandak diin nahuman na ang buluhaton. ¹⁷ Ang manghambog, pahamboga sa Ginoo. ¹⁸ Dili ang nagdayeg sa kaugalingon maoy mauyonan kondili, ang gidayeg sa Ginoo.

11 ¹ Hinaot nga mosabot mo sa dyo-tay kong kabuang. Hinuon, mosabot gyod mo. ² Mokompisal ko sa akong pag-ambit sa pangabubho kaninyo sa Diyos. Kay nakapanaad na ko sa paghimo ninyo nga sinayoran ni Cristo, ang bugtong pamanhonon; ug sa paghalad ninyo kaniya isip birheng tiunay. ³ Ug kini ang akong kahadlok: Ang halas nga mitintal ni Eva, sa iyang kalisto, mohaylo unya sa inyong hunahuna ug mopalayo ninyo sa matitud-anong dalan padulong ni Cristo. ⁴ May tawo karon nga moabot ug magwalig laing Jesus, o lahi sa among giwali, o tanyagan mog espiritu lahi sa inyong nadawat, ug laing ebanghelyo sa inyong gisagop, ug mouyon mo.

⁵ Dili ko makasabot nganong ubos ko sa mga super-apostol. ⁶ Dako bag kulang ang akong sinultihan? Tingale, apan dili ang akong kahibalo, sumala sa gipakita ko na sa makadaghan ug sa tanang paagi.

Si Pablo midayeg ni Pablo

⁷ Tingali ang akong sala mao nga gipaubos ko ang kaugalingon aron ika-pataas mo, o nga naghatag ko ninyo sa Ebanghelyo nga walay bayad. ⁸ Naku-kuha gani ko sa ubang simbahan, kay gipabayran nako ang akong serbisyo aron pag-alagad ninyo. ⁹ Sa diha na ko ninyo, bisan sa akong panginahanglan, wala tamo samuksamoka. Gihatagan ko sa tanan sa mga igsoon sa Macedonia. Nag-amping ko sa dili pagsa-

• **11.7** Morag gipahinumdoman sila ni Pablo nga walay mangayog suporta sa ilang katilingban bisag giingon ni Cristo nga “ang mamumuo angay sa suhol.” May mga higayon hinuon nga nagsunod si Pablo ining gipamulong

ni Jesus; apan may higayon sab nga mitrabaho siya aron dili mabug-atan ang mga katilingban. Sa Corinto nagtrabaho siya isip mamumuhat og tolda. Dugang nga mabasa bahin ini sa Lc 10:7; 1 Cor 9:14 ug Tim 5:18.

mok ninyo sa bisag unsa. Ako ning padayonon. ¹⁰ Ipanumpa ko sa kama-tuoran ni Cristo nga nia nako: dili ko motugot nga may tawo sa Acaia nga makapugong sa akong pangandak.

¹¹ Ngano man? Tungod ba kay wala ko mahigugma ninyo? Sayod ang Diyos nga nahigugma ko ninyo! ¹² Ug magpadayon ko paghigugma ninyo aron mahilom ang tanan nga nagtinguha pagpakigtigi ug buot mopakita nga sama sila nako. ¹³ Sa pagkatinuod, mga mini silang apostol, mga mangingilad nga nagpakaapostol ni Cristo. ¹⁴ Dili ni kalibgan: Kon si Satanas nagpakaanghel sa kahayag, ¹⁵ ang iyang mga alagad sayon nga magpakaaron-ingnong mga ministro sa kaluwasan, hangtod nga makatagamtam sila sa angay sa ilang binuhatan.

¹⁶ Usbon ko pag-ingon: Ayaw kog isipa nga buang. Kon isipon ko nga ingon, tugti ko pagdayeg og dyotay sa akong kaugalingon. ¹⁷ Dili ko mosulti sa pinulongan ni Cristo kondili, sa buang nga magpatigbabaw sa kaugalingong katakos. ¹⁸ Sama nga ang pipila manghambog sa tawhanong kaayohan, naghimo ko sa ingon. ¹⁹ Ang nakaaayo lang, kay maayo mong mosabot sa mga buangbuang, kamo nga maalamon kaayo! ²⁰ Gipasagdan ninyo nga uliponon mo, pahimuslan, biaybiayon ug sagpaon. ²¹ Pagkamakauulaw nga wala ko makatagad ninyo sa ingon!

Apan kon ingon ana kaisog ang uban, mangahas sab ko, bisan tingaeg makasulti ko sama sa buang. ²² Mga Hebreo ba sila? Mao sab ko. Kaliwat ba sila ni Abraham? Mao sab ko. ²³ Mga ministro ba sila ni Cristo? (Magsugod na ko pagsulti sama sa buang) mas maayo ko kay kanila.

Mas maayo ko tungod sa akong kahago. Labaw ko nila sa panahon nga

nabilanggo ko. Walay katandian sa mga latos nga akong nadawat. Kapila na ko mag-ungaw sa kamatayon? ²⁴ Kalima ko makadawat sa mga Judio og 39 ka lapdos. ²⁵ Katulo ko latosa sa bakos. Kausa batoha. Katulo malunod sa dagat. Usa ka gabii ug usa ka adlaw nga gianud-anod sa lawom nga kadagatan.

²⁶ Sa walay puas namiligro ko sa akong mga panaw tungod sa mga sapa, mga tulisan, sa akong isigka Judio, o tungod sa mga pagano; sa kakuyaw sa dakbayan, sa lungsod, sa dagat; sa kakuyaw sa mga mining igsoon. ²⁷ Nagtrabaho ko ug sa makadaghan naghago nga walay katulog. Nagutman, nauhawan ug nagkutoy ang tiyan, gitugnaw ug walay kapasilongan.

²⁸ Gawas ini ug sa uban pang butang, diha pa ang adlaw adlaw kong pagpakabana alang sa tanang simbahan. ²⁹ Kon may magduhaduha, magduhaduha pod ko. Kon may masakitan, daw masunog sab ko sa kasakit.

³⁰ Kon gikinahanglan nga manghambog, ibutyag ko unta ang mga higayon nga nakaplagnan ko nga huyang. ³¹ Ang Diyos ug Amahan sa Ginoong Jesus – dayegon siya kanunay! – nasayod siya nga nagsulti ko sa tinuod. ³² Sa Damasco, ang gobernador ubos ni Hari Aretas nagbutang og mga gwardiya sa dakbayan aron pagdakop nako. ³³ Gihulog ko sulod sa bukag pinaagi sa bintana sa paril. Sa ingon na-kaipsot ko sa iyang kamot.

Talagsaong mga grasya

12 ¹ Walay kapuslanan ang pagpanghambog, apan kon gikinahanglan, hisgotan ko ang pipila ka talan-awon ug pagpadayag sa Ginoo.

² May gikaila ko nga Kristiyano, 14 na

APOSTOLADO UG PAMALANDONG

• **12.1** Niining mosunod nga mga teksto gihinumdoman ni Pablo ang kaayohan nga iyang nadawat gikan sa Diyos. Gipadayag dinhi ang pamaagi niya pag-ila sa Diyos nga nag-agak

ug nagbag-o niya lahi sa nasinati sa kadaghanan sa kristyanos. Dili hinuon ni talagsaon.

Dunay higayon nga ang pagtawag sa Diyos dili mohapit og mga agianan sama sa nahitabo ni Pablo. Sa ubang higayon ang pagpangilabot sa

ka tuig karon nga kanhi gibayaw sa ikatulong langit.³ Kon sa lawas ba o sa makita ba lang sa gawas, wala ko masyad. Ang Diyos ray nasayod.⁴ Gibayaw siya sa paraiso diin iyang nadungog ang mga pulong nga dili ikapanugilon: Mga butang nga ang tawo dili makasulti.

⁵ Bahin ining tawhana makapanghambog ko. Apan sa kaugalingon wala koy ikapanghambog gawas sa kahuyang.⁶ Kon buot kong manghambog, dili ni binuang sa akong bahin, kay mosulti ko sa tinuod.⁷ Apan mas mayo tingali nga mohunong lang ko basig may makahunahuna nga labaw ko sa iyang makita o madungog. Aron dili ko magmapahitas-on human sa daghan ug katingalahan kaayong pagpa-dayag, gihatagan kog tunok sa akong lawas, sulugoon ni Satanas, sa pagtamparos nako.⁸ Sa makatulo nag-amoy ko sa Ginoo nga mawala ni nako.⁹ Apan mitubag siya: “Paigo alang nimo ang akong grasya. Ang dako kong kusog gipadayag sa kahuyang.”

Hinunoa, malipayon ko nga mopasigarbo sa kahuyang aron maangkon ko ang kusog ni Cristo.¹⁰ Magmaya ko kon akong matagamtaman ang kasakitan, pagbiaybiay, panginahanglan, panggukod tungod ug alang ni Cristo! Kay sa kahuyang, naa ang akong kusog.

¹¹ Nagbinuang ko, kay inyo kong

gipugos. Inyo unta kong gidayeg. Hinuon, wala ko mobati nga lupig ko sa mga super-apostol¹² bisag wala koy nada. Ang tanang timailhan sa tinuod nga apostol nia nako: ang pailob sa tanang pagsulay, ang mga tilimad-on, ang mga milagro ug katingalahan.

¹³ Karon, sa unsang paagiha nga wala mo matagad nako sama sa ubang simbahan? Niini lang: wala mo makagasto para nako – pasayloa ko tungod ini.

Ikatulong pagduaw

• ¹⁴ Sa ikatulong higayon naglaraw ko sa pagduaw ninyo. Dili tamo samokon, kay dili ko interesado sa inyong kabtangan kondili, ninyo mismo. Ang kabataan dili kinahang-lang magpakilimos alang sa ginikanan kondili, ang ginikanan maningkamot alang sa mga anak.¹⁵ Bahin nako, andam ko paggasto sa akoa, bisan gani sa kaugalingon alang ninyong tanan. Kon dako kaayo ang akong gugma, dili ba, angay ning bugtian sa ingon?

¹⁶ Oo, wala ko magsamok ninyo, apan dili ba, paglingla lang to ninyo?¹⁷ Tug-ani ko: Nangwarta ba ko pinaagi sa akong mga sinugo?¹⁸ Gihangyo ko si Tito sa pag-anha. Nagpadala pod kog lain uban niya. Midawat ba si Tito og salapi? Dili ba, pareho man ang among gibuhat?

Diyos moagig dalan paingon sa taas nga pagtubo ug kaamgohan nga usahay dad-on ang tawo sa kahiusa sa Diyos; kahimtang diin mahimulang siya sa kaugalingon. Dalan ni sa lawom ug mahulagwayong pagpamalandong uban sa Diyos.

Sagad tang masabot nga ang pagpamalandong paggahin og panahon sa paghanduraw sa mga butang sa Diyos ug pagbalik-lantaw sa buhi niyang presensya sa atong kinabuhi. Dinhi makaingon ta nga nagkasungi ang pamalandong ug ang lihok aron pagbag-o. Apan dili magsumpaki ang duha. Mag-uban ni kanunay. Ang mas haom nga kahulogan sa lawom nga pamalandong mao ang bag-o ug mas direktang pakigsuod sa Diyos sa atong espiritu.

Niining matanga sa pamalandong, dili kita ang midiskobre sa Diyos ug nahigugma niya kondili, ang Diyos mismo mipasinati sa buhi niyang presensya dinhi nato diin iya tang gihatagag gasa sa pag-ila sa kamatuoran ug sa ubang kama-

tuoran nga mag-aghat nato sa pagbalos niya og gugma.

• 14. Niining bahina gisulbi ni Pablo ang pagpaila sa iyang awtoridad.

Anaa ang tawag alang sa makanunayong pagpahigmata sa kaugalingon: *Usisaha ang inyong kaugalingon*. Diha nga magsagubang ang Simbahan og kalisdanan, sagad dili ni masulbad sa lantagi ug panaglalis. Mangayo hinuon ta sa pag-agag sa Espiritu Santo. Ang mga panagbangi may kalabotan dili sa duha ra ka tawo: gikinahanglan ning sulbaron sa presensya ni Cristo. Nag-awhag si Pablo sa hiniyang pagpamalandong sa pulong sa Diyos ug sa inusarang pagpamalandong sa presensya sa Diyos sa kinabuhi. Kinahanglan nga si Pablo ug mga kaatbang niya magsinaligay sa usag usa uban sa pagtoo nga lang mga kaaway niya makahimo sab sa matinud-anong pagpangita sa kabubut-on sa Diyos.

¹⁹ Tingalig nagtoo mo nga nangayo na pod mig pasaylo. Apan wala. Nag-sulti lang mi sa ngalan ni Cristo ug atubangan sa Diyos. Ako ning gihimo, mga higala, alang ninyo, aron malig-on mo. ²⁰ Nahadlok ko nga sa pag-anha dili tamo makaplagn sumala sa akong gusto. Kamo sab, sa inyong bahin, dili mouyon sa inyong makita. Makita unya nako ang pag-indigay, kasina, kasilo, panagbangi, pagbutangbutang, panglibak, kamapahitas-on ug kagubot. ²¹ Hinaot nga inigbalik ang Diyos mopaubos nako tungod ninyo. Ug maguol ko tungod sa daghan nga nagkinabuhi sa sala; sa pagkakita nga wala sila mobiya sa kahugawan ug kahilayan.

13 ¹ Mao kini ang ikatulo kong pagduaw ninyo. Ang tanang sumbong kinahanglang hukman pinasikad sa pahayag sa duha o tulo ka saksi. ² Nakasulti na ko, ug akong balikon sama sa ikaduha kong pagduaw. Kamo nga naa sa sala ug kamong mga buotan sultihan tamo, bisag layo pa ang akong pagbalik, nga unya wala na koy kaluoy. ³ Buot ba mong masayod kon si Cristo nagsulti pinaagi nako? Masayod ra mo. Dili siya huyang alang ninyo hinunoa, gamhanan. ⁴ Kon gilansang siya sa krus tungod sa kahuyang, ka-

ron nabuhi siya sa kusog sa Diyos. Busa, huyang ta uban niya. Apan ang Diyos magpadayag kanato sa gahom sa iyong pagpapuyo nato uban ni Cristo. ⁵ Usisaha ang inyong kaugalingon. Nagkinabuhi ba mo sumala sa pagtoo? Eksamena! Makaingon ba mo nga si Cristo Jesus naa ninyo? ⁶ Kon dili, wala mo makabuntog sa panulay. Naglaom ko nga inyong namatngonan nga milampos mi.

⁷ Nag-ampo mi sa Diyos nga dili unta mo makabuhat og daotan. Dili tungod sa tinguha nga mainila mi. ⁸ Buot lang mi nga mobuhat mo sa tarong bisag mora mig napakyas tungod ini. ⁹ Among ikalipay kon huyang mi samtang lig-on mo. ¹⁰ Busa, gisulatan tamo aron sa akong pag-abot dili na ko magmahigpit. Ug gamiton ko ang gahom nga gihatag sa Ginoo kanako sa paglig-on, ug dili sa pagguba.

¹¹ Sa kataposan, mga igsoon, paglipay, paningkamoti nga mahingpit mo. Pagmadasigon ug paghiusa sa hunahuna. ¹² Pagkinabuhi sa kalinaw ug ang Diyos sa gugma ug kalinaw maanaa ninyo.

¹³ Ang grasya ni Cristo Jesus, ang Ginoo, ang gugma sa Diyos ug ang panaghiusa sa Espiritu Santo maanaa unta ninyong tanan.